

Бугунги сонда:

2-бет
**БУ ИШДА АДАШИШ
МУМКИН ЭМАС**
Эксперт-криминалистрлар
буни дилдан ҳис
қиладилар..

7-бет
**Ҳафталик
телекурсувлар
дастури.**

3-бет
**ҚОНУНИНГ КУЧИ —
ИЖРОДА**

**ФАЛОКАТ НЕГА СОДИР
БЎЛДИ?**

8-бет
**"БОРИДАН
ЙЎҒИ ЯХШИ"**

**САВОЛ БЕРИНГ,
ЖАВОБ БЕРАМИЗ.**

Янгидан бошланган ташаббус

Эл тинчини йўлаган раҳбар изланади,
имкон топади

Ўтган 1993 йилда ички ишлар идоралари ходимлари жиноятчиликка, айниқса, уюшган жиноятчиликка қарши кескин кураш олиб бордилар. Содир этилиши мумкин бўлган жиноятларнинг олдини олиш ва ўз вақтида бартараф этиш бўйича қатъий иш юритдилар. Бунда Республика ички ишлар идоралари томонидан ташкил этилган ва уюшқоқлик билан ўтказилган "Комплекс", "Тун", "Қорадори-93" каби турли тадбирларнинг самараси катта бўлди. Ички ишлар ходимларининг кунни тунга улаб қилган меҳнатлари эвазига ўтган ҳисобот йилида 995 та жиноятнинг олди олинди. Ушбу жиноятларнинг олдини олишда, халқнинг тинч, фаровон яшаши, осойишталигини таъминлашда шубҳасиз, ҳуқуқ-тартибот идоралари билан биргаликда жамоатчиликнинг ҳам қўшган ҳиссаси каттадир. Чунки 2382 та жиноят аҳолининг милиция идораларига бевосита, яқиндан ердан беришлари, фуқоралик бурчларини ҳалол бажарганликлари туфайли очилди. Бу албатта таҳсинга сазовор. Лекин шу ўринда ушбу кўрсаткич янада юқорида бўлиши мумкин эдимизми? Бу деган ҳақиқат бир савол тугилади.

силжишлар пайдо бўлганми? Афсуски, йўқ!

Уларнинг сони жорий йилнинг бошида 1109 тага тушиб қолди. Айниқса, 1993 йил давомида моддий қийинчиликлар сабаб бўлганими ёки бошқа омилларми жойларда ушбу имкониятлардан воз кеча бошладилар. Мустақил Республикаимизнинг мустақкам заминини барпо этиш ҳамда ҳуқуқий демократик давлатни яратиб йўлда халқ осойишталигини, барқарорликни таъминлаш муҳим ишлардан бири эканлигини ҳис қилиш ўрнига уни иккинчи даражали вазифа деб билган баъзи раҳбарлар юқорида айтиб ўтилган иш ўринларининг қисқариб кетишига сабабчи бўлдилар. Турли баҳоналар изладилар. Ходимларни моддий жиҳатдан таъминлай олмасликларини рўқач қилдилар. Хўш, биз ўзимизнинг тинчлигимизни, фаровонлигимизни ўзимиз таъминламасак, ким таъминлайди, ким ерданга келади? Бу ҳақда чуқур ўйламадилар. Айни шу беқарорлик ҳуқуқбузарлар ва жиноятчиларга қўл келиши ҳақида қайғурмадилар.

Мазкур саволга жавоб бериш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасининг 1989 йил 8 декабрдаги "Ташкилот, корхона, давлат ва жамоа хўжаликларини маблағлари ҳисобидан қўшимча равишда милиция участка вакиллари сонини кўпайтириш тўғрисида"ги қарори хусусида бир оз фикр юритишни лозим деб топдик. Ушбу қарор бўйича республикамиздаги ташкилотлар, хўжаликлар ҳисобидан иш ўринлари жорий этилди. Жумладан, 1991 йилнинг октябрь ойида 2062 нафар милиция участка вакиллари фаолият юритишганди. Бундан ташқари жамоат тартибини сақлаш хизматида сафарбар этилган кўпайтирилган милиционерлар ҳам бор эди. Ана шу милиция ходимлари ҳисобига жиноятга ва ҳуқуқбузарликларга қарши курашувчилар сони бир мунча кўпайган, жиноятларнинг илди-зига болта уришда анчагина

Яқинда юқорида келтирилган қатор саволларга Тошкент вилоятининг Қуйи Чирчиқ тумани ҳокимияти ўз қарори билан ҳозиржавоблик кўрсатди. Бу қарор мазкур мавзуда бутунлай янги ташаббус бўлмасда, аммо туман ҳокими барқарорлик борасида масъулиятни чуқур ҳис қилганлиги сезилиб турибди. Ҳоким Рустам Иброҳимович Каримов Вазирилар Маҳкамасининг айтиб ўтилган қарори туманда қандай ижро этилаётгани билан яқиндан танишиб чиқди ва қатор камчиликлар, ўзибўларчилик ҳолатлари аниқлангач, шу йилнинг 7 январь кунини Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 2 сентябрда чиқарган "Жойларда давлат ҳокимияти тўғрисида"ги қонунини амалга ошириш юзасидан ҳокимият қошида гуруҳлар тузиш ҳақида" қарор қабул қилди.

(Давоми 2-бетда).

ЁШ АВЛОДГА ЙЎЛ ОЧИБ

АЙНИ дамларда жамиятимизда рўй бераётган ўзгаришлар ватаннинг ҳар бир фарзандидан катта масъулият талаб этмоқда. Мустақил Ўзбекистонимиз пойдеворини қуриш ва уни мустақкамлашдек шарафли вазифани адо этиш учун ҳар бир соҳада кадрларни тўғри танлай билиш, инсонийлик, ҳалоллик, ўз касбига садоқат каби хислатларни шакллантириш ҳозирда энг муҳим омиллардан ҳисобланади. Бу борада эса мамлакатимиз раҳбарияти зарур амалий чораларни қўлламоқдалар.

Ички ишлар вазирлиги ҳамда вилоят ички ишлар бошқармалари Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати раҳбарларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Шу йилнинг февраль ойида Ички ишлар вазирлиги ҳамда вилоят ички ишлар бошқармалари Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати раҳбарларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашнинг биринчи кунини Тошкент Олий Ҳарбий техника билим юртида ўтказилди ва уни Ички ишлар Вазирининг муовини, ички хизмат полковниги Равшан Ҳайдаров очди. У ушбу йиғилишдан кўзда тутилган мақсад мутахассисларни тўғри танлаш, уларни ўқитиш ишларини яхшилаш, олдинда турган вазифаларни рўёбга чиқаришда пухта режалар тузиб чиқиш ҳамда тажриба алмашишдан иборат эканлигини билдирди. Сўзга чиққан Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати бошлигининг ўринбосари, ички хизмат полковниги Б. Носиров ички ишлар идораларини мутахассислар билан таъминлаш борасида бажарилган ишлар, эришилган

натижалар ва уларни тақомиллаштириш масалаларига тўхталиб ўтди. Шу кунини кенгаш қатнашчилари Тошкент Олий Ҳарбий техника билим юрти тингловчилари билан учрашиб, уларнинг кундалик ҳаёти, яшаш шароитлари билан танишдилар. Семинар-кенгашнинг иккинчи кунини ҳам ишчанлик руҳида ўтди. Дастлаб, қатнашчилар Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг касбий ва жисмоний тайёрлов Маркази билан танишдилар. Шуни таъкидлаш лозимки, бош бошқармада кадрларни тайёрлаш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Унинг қошидаги бошланғич тайёрлов мактабида дастлаб хизматга келаётган фуқароларга мўлжалланган махсус курслар ташкил этилган. Бунинг ўзига хос томони шундаки, тингловчилар белгиланган синов муддатини ўтаб, зарур шартлар бўйича кўриқдан ўтганларидан сўнггина ишга қабул қилинадилар. Семинар-кенгашнинг якуний мажлиси ИИБ Олий милиция мактабида бўлиб ўтди. Унда барча вилоятлар ИИБ Шахсий таркиб бўйича муовинлари сўзга чиқишиб, ушбу семинар-кенгашдан олган таассуротлари, ўрганган тажрибаларини жойларда тадбиқ этажакларини билдирдилар.

А. СОДИҚОВ,
ИИБ Матбуот маркази
нозир, милиция лейтенанти.
Суратда: семинар-кенгаш иштирокчилари.
Ҳ. ШОДИЕВ олган сурат.

Тайинланув

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар Вазирининг буйруғи билан:

- Бухоро вилояти ҳокимлиги Ички ишлар бошқармаси бошлиғи лавозимида ишлаб келган, полковник **МАТРАСУЛ СОБИРОВ** Ўзбекистон Республикаси ИИБ Ёнғиндан сақлаш олий техника мактаби бошлиғи лавозимига;
- Самарқанд шаҳар ҳокимлиги Ички ишлар бошқармаси бошлиғи лавозимида ишлаб келган, милиция полковниги **Баҳодир Аҳмедович МАТЛЮБОВ** Бухоро вилояти ҳокимлиги Ички ишлар бошқармаси бошлиғи лавозимига тайинландилар.

Икки жума оралиғида

Ўзларини "милиция ходими" деб таништирган уч номаълум шахс Тошкент шаҳар, Мирзо Улуғбек туманида яшовчи фуқаронинг уйига бостириб кириб, хонадон соҳибининг қўл-оёғини боғладилар ва "Филиппс" видеоаппаратураси, уй-рўзгор буюмларини олиб кетишди. Аммо сохта "милиционерлар" — 21 ёшли Гаюнов, 20 ёшли Л. Усманов, ҳамда М. Еркешовлар ҳақиқий милиционерлар томонидан қўлга олиндилар.

Тошкент шаҳар, Марказ-1 мавзесидан бир фуқаро ички ишлар бош бошқармасига келиб, номаълум шахслар унинг 58 ёшли онаси ва 12 яшар қизини ўғирлаб кетишганини, уларни қайтариш эвазига 20 минг АҚШ доллари талаб қилишаётганидан арз қилди. Кўрилган чоралар туфайли талаб этилган пулни олаётган пайтда 46 ёшли Аверин ва 21 ёшли А. Воробьевлар ушландилар. Гаровга олинган жабрланувчилар эса соғ-саломат ўз уйларига қайтдилар.

Хонобод шаҳридаги "Баҳодир" хусусий дўконига ўғри тушди. Тез орада бу ўғрилар ҳам жиноят устида ушландилар. Улар Қирғизистоннинг Жалолобод шаҳрида яшовчи М. Пухов, Р. Тўхтаохунов ва О. Никрифоровлар эканлиги аниқланди.

Ургутлик милиция ходимлари нопок йўл билан бойлик орттиришни кўзлаган 33 ёшли А. Одиловнинг уйдан 13 килограмм кўкнор ва 1,5 килограмм кучли таъсир кўрсатувчи оғу — опий моддаси топишгач, унинг гайриқонуний "фаолияти"га нуқта қўйдилар. Айбланувчига нисбатан кўзга тилган жиноий иш уни тўғри ҳиссxoнага етақлади.

Муқаддам судланганлигидан ўзига тегишли хулоса чиқариб олмаган андижонлик А. Жўраев ҳамда унинг шериги В. Умароҳуновлар шу ердаги иккита корхона раҳбарларини қўрқитиб, 20 миллион сўм пул талаб қилишган. Олиб борилган чоралар натижасида А. Жўраев ушланди. Сал кейинроқ унинг шериги ҳам тузоққа тушди. Тинтув чоғида улардан бир неча дона жанговар граната ва бошқа хил ўқ-дорилар олинди.

Республика ИИБ Матбуот маркази хабарлари.

Янгидан бошланган ташаббус

(Давоми. Боши 1-бетда).

Фуқаролар шахсий мулкларининг ва меҳнаткашлар қорамолларининг ўғирлаш ҳоллари кўпаяётгани, тезкор вазиятни яхшилаш зарурлиги, балагатга етмаган ёшлар ва ўсмирлар ўртасида тартиббузарликларнинг содир этилаётгани, ҳокимнинг 1993 йил 13 апрелда қабул қилган "Халқ дружинасининг пуллик отрядларини тузиш тўғрисида"ги қарорини бажаришдаги қамчиликлар ва олиб борилаётган ишлар, шунингдек, участка вакиллари, дружиначиларнинг штатли пуллик отрядларини тузиш, туманда қонунбузарлик ва жиноятчиликка қарши курашга қаратилган фаолиятни юксалтириш мақсадлари ушбу қарорни юзага келтирди. Энг муҳими шуки, туман ҳокимининг ҳозирги давр нафаси билан яшаётгани, муаммоларни ўз вақтида кўриб, ҳал этиш йўлларини излаётгани, халқ билан бирга ҳар бир огир-енгилликларини тўла ҳис этиб келаётгани намоён бўлди. Бу, албатта, эртанги кун талабларини кўра биладиган, меҳнаткашлар манфаати йўлида ҳеч нарсани аямай, масъулиятни ҳис қилган ҳолда ишлаётган раҳбарлар борлигининг ёрқин тимсолидир.

Мазкур қарорнинг биринчи бандидаёқ Ўзбекистон Республикасининг "Жойларда давлат ҳокимияти тўғрисида"ги Қонуннинг 25-моддасига асосан (Ҳоким ҳуқуқлари), таркибда ҳоким муовинлари, туман фаолларидан иборат жамоат

тартибини сақлаш, жиноятчиликка қарши курашиш, фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқ ва соғлиқларини химоя қилиш билан боғлиқ вазифаларни ҳал қилишнинг шошилинч чораларини кўрувчи вақтинчалик гуруҳлар тузиш тўғрисида фикр юритилган.

Қарорнинг иккинчи бандида эса жамоа ва давлат хўжаликлари раҳбарларига қуйидаги вазифалар юклатилган. Яъни, 1994 йилнинг 20 январигача бир участка вакилини ва бир милиционерни сақлаб туриш учун зарур маблағ ўтказилсин, дейилган. Шунингдек, ушбу бандда участка вакилларига эҳтиёжга қараб, хизмат вазифасини бажариш учун сарф бўладиган шахсий машиналарига ёнилги-бензин ажратилсин, 10 январигача дружиначиларнинг пуллик отрядларини тузиб ҳар томонлама қулай, мослаштирилган бино, телефон алоқаси ва зарур жиҳозлар билан таъминласинлар. Тарқатиб юборилган дружиначилар отрядлари қайта тиклансин, дружиначилар отрядига сазланган автотранспорт воситаси бирктиб қўйилсин, улар навбатчиликка чиққан пайтда ёнилги билан таъминлансин, деб қатъий белгилаб қўйилган.

3-7 бандларда эса хўжалик раҳбарлари, маҳалла кўмиталари оқсоқоллари ва тегишли ташкилот ҳамда ходимларга шахсий молларнинг кўриқлашинини таъминлаш, назоратсиз қолдирмасликлари учун тушунтириш ишлари олиб бориш, чорва

моллари эгаларининг масъулиятини оширишлари, вақтинча тузилган гуруҳларга, ҳуқуқни химоя қилиш идораларига жамоат тартибини таъминлаш, мустаҳкамлаш юзасидан ёрдам кўрсатишлари, балагатга етмаган ёшларнинг қаровсиз қолишининг олдини олиш, муассасаларга жойлаштириш учун ҳаракат қилиш масъулиятлари юклатилган. Шунингдек, ИИБ томонидан вазиятни яхшилаш юзасидан гуруҳларнинг иш якуни ва вазиятни муҳокама этиб бориш, туман газетасида бу гуруҳлар фаолиятини ёритиб туриш, ҳокимнинг биринчи ўринбосари ва туман прокурорига ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш топширилган. Ҳар ойда ва йилнинг якунида бу ҳақда ахборотлар эшитиши таъкидланган.

Ҳозирги кунда қарорда қайд этилган бандлар асосан амалга оширилган ва бу борада ишлар намунали олиб борилмоқда.

Ҳа, юқорида айтганимиздек, давр билан ҳамнафас, темирни қизигида босиб, ҳар бир нарсани ўз вақтида ҳал этувчи раҳбарлар, мустақил республикамизни мустаҳкамловчилар орамизда кўп. Шундай ўзгалар гамини ўзиники билиб, фуқаролар дардини, қалбини ҳис қилувчи раҳбар ходимлар бор экан, халқ фаровонлиги йўлидаги улуг мақсадлар рўёбга чиқаверади.

Куйи Чирчиқ туманининг янгидан бошланган бу ташаббуси республикамиз бўйлаб қанот ёзишига ишончимиз комил.

Сиддиқ СУЛАЙМОНОВ.

Қисқа сатрларда

Кўшнилари жанги

23 январь куни Косонсой туманида яшовчи Султонпошша ва Орзихонлар (икки кўшни) ўзаро жанжаллашиб қолишди. Шунда Султонпошша эпчиллик қилиб қайнаб турган чойни рақибни бошидан қўйиб юборди. Оқибатда Орзихоннинг боши куйиб, касалхонада ётишга мажбур бўлди.

Гўдаклар рискиния...

24 январга ўтар кечаси номаълум шахслар Задарё тумани, Гигант жамоа хўжалигига қарашли 3-болалар боғчасидан озиқ овқат маҳсулотларини ўғирлаб кетишган. Олиб борилган тезкор қидирув ишлари натижасида ўғрилари аниқланди. Улардан бири бекорчи Б. О. яна бири савдогар А. Ш. лар бўлиб чиқди.

Бировнинг мотоцикли билан

29 январь куни номаълум мотоцикл ҳайдовчиси Тўрақўрғон туманида яшовчи Ҳамида Алиматова ва унинг

қизини уриб юбориб, "қуён" бўлган эди. Олиб борилган қидирув ишлари натижасида мазкур шахс ушланди. У бировнинг мотоциклини миниб сайр қилмоқчи бўлган Т. Г. экан.

Труба ўгриси

31 январь куни Булоқ боши қишлоғида жойлашган Наманган савдо бирлашмаси омборхонасидан 8 дона 6 метрли труба номаълум шахс ўғирлаб кетган эди. Тезкор қидирув ишлари натижасида жиноятни Тергачи қишлоғида яшовчи С. Баҳодир содир этганлиги аниқланиб, ҳибсга олинди.

Омади чопмаган ўғри

2 февраль куни тонги соат 6 ларда Совет туманида жойлашган дўконнинг орқа деворини тешиб ўғирлик қилаётган ўғрининг омади чопмади. Милиция ходимлари воқеа жойида 1970 йилда туғилган Илясовни қўлга туширдилар.

И. КАРИМОВ, милиция майори, Наманган вилояти.

Криминалистика хизматининг 75 йиллигига

БУ ИШДА АДАШИШ МУМКИН ЭМАС

Эксперт-криминалистикалар эса бундан дилдан ҳис қиладилар

Машъум жиноят — қотиллик содир этилди. Тезкор-қидирув гуруҳи жиноят рўй берган жойни диққат билан текширмоқда. Бирок на бирор-бир гувоҳни аниқлаш, на бирор-бир ашёвий далилни топишнинг иложи бўлмапти. Шундай бир қийин вазиятда эксперт-криминалист ёрдамига муҳтожлик сезилиб қолади. У албатта, жиноятчи (ёки жиноятчилар) қанчалик пухта ишлаган бўлмасин, қолдирган билинмас изларни ҳам топа билишга қодир. Ва айнан шу излар жиноятчининг шахсини аниқлашда ҳал қилувчи ўрин тутиши ҳам маълум.

Ўғрилик. Ромитан тумани, Дўстлик қишлоқ кенгашининг сейфини кечаси "тозалаб" кетишган. Сейфда хўжалик ишчиларининг катта суммадаги ойлик маошлари сақланаётганди. Текширув жараёнида синдирилган ойнада бармоқ излари борлиги аниқланди. Навбатдаги текширув бу излар ўша ерлик С.Жумаев ва Ш.Файзиевларга тегишли эканлигини кўрсатди. Бу эса ўз-ўзидан ўғриликда гумон қилинаётган бошқа шахсларни бир неча кунлик "бош оғриқ"дан қутқарди. Жиноят вақтида очилди ва хўжалик ишчилари ўз маошларини олдилар.

Бундай ходисалар ҳақида ҳар бир эксперт хизмат фаолиятдан ўнлаб мисоллар келтириши мумкин.

Бухоро вилоятида криминалистика соҳасининг ташкил этилиши ва унинг кенг ёйилиб бориши узоқ тарихга — Ички ишлар бошқармасида илк бор сураткаш вазифаси тайин қилинган дамларга бориб тақалади. Бирок, Улуг Ватан урушидан сўнггина криминалистика бор моҳияти билан Бухоро милиция фаолиятига сингиб кирди.

1948-йилда бошқарма қошида сураткашдан ташқари эксперт-криминалист ҳам иш бошлади. Бошқарманинг ҳозирги ЭКБ (эксперт-криминалистика бўлими) ходимлари ўз хизматларининг

ташқил топиш тарихи, фаолияти, уни оёққа тургазан кишиларни жуда яхши хотирлайдилар. Т.Миржонов ташқил этилган илмий техник гуруҳни беш йил бошқарди. Сўнгра унинг ўрнини Москва эксперт криминалистика мактабининг тугатиб келган Н.Володин эгаллади. Гуруҳ фақатгина фактларни, далилларни аниқлаш билангина чекланиб қолмади. Аксинча, ашёвий далилларни ҳар томонлама текшириб берди, дактилоскоп картотекаси амалда қўллаб бошлади.

Бугунги кун криминалистика зиммасига катта вазифалар қўймоқда. Вилоят ИИБ ЭКБ ходимлари бундан жуда яхши тушунадилар. Шунинг учун ҳам криминалистика билим савиясини янада кўтариш, замонавий фан ва техника ютуқларидан унумли фойдаланиш бошқарма раҳбариятининг доимий назоратидадир.

Бухоро вилояти ИИБ Эксперт-криминалистика бўлимида Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг базаси ҳисобланади. Бу ерга республикамизнинг турли ҳудудларидан ички ишларда хизмат қилаётган ходимлар, криминалистика малака ошириш учун юборилади.

Шуни қайд қилиш керакки, сўнгги йилларда ички ишлар идораларида хизмат қилаётган

ҳар бир эксперт зиммасидаги масъулият бир неча баробарга ошди. Биргина ўтган 1993 йилнинг ўзида бошқарма ЭКБ ходимлари 2398 марта воқеа содир бўлган жой текширувида, 5190 марта тергов тадбирларида иштирок этганлар. 2281 марта экспертиза, 915 марта текширув ишлари амалга оширилган.

Бошқарма ЭКБнинг тажрибали ходимлари қаторида эксперт, милиция майори А.Тен, катта эксперт-кимёгар, И.Эгамбердиев, экспертлар, милиция катта лейтенантлари Ф.Ражабов, М.Қораев, Тўқимачилар тумани ИИБ катта эксперти, милиция лейтенанти В.Ким, Файзулла Хўжаев тумани ИИБ катта эксперти, милиция катта лейтенанти Л.Пўлатов, Когон шаҳар-тумани ИИБ катта

эксперти, милиция катта лейтенанти И.Халилов ва яна бошқа кўплаб ходимларни санаб ўтиш мумкин.

Умуман, эксперт-криминалистика соҳасида ишлаётган ҳар бир ходим ўз ишини пухта билиши лозим. Унинг хатога йўл қўйиши, адашиши мумкин эмас. Чунки, йўл қўйилган ҳар бир хато натижасида бир ёки бир неча инсоннинг тақдири пароканда бўлиши мумкин. Бу кечирилмас хато.

— Эксперт-криминалистика бўлими, — дейди бўлим бошлиғи, милиция майори А.Фозилов, — вилоят ИИБ раҳбариятининг доимий диққат-эътиборида бўлиб келган. Молиявий қийинчиликларга қарамастан, кўп ҳолларда маҳаллий ҳокимият ёрдами билан замонавий техникалар сотиб олиб, фаолиятимизда кенг қўллаяпмиз. Ишимизнинг ривожига эса, албатта, ўзимизга боғлиқ.

Е.ЗУЕВ, Бухоро вилояти ИИБ матбуот гуруҳи бошлиғи, милиция майори.

Суратларда: Бухоро вилояти ИИБ ЭКБ ходимлари иш фаолиятдан лавҳалар.

Муаллиф олган суратлар.

ҚОНУННИНГ КУЧИ — ИЖРОДА

Жамоатчи мухбиримиз Сайфулло РАҲМАТОВ Тошкент шаҳар ИИББ ДАН бошқармаси қошидаги туманлараро суриштирув бўлимининг бошлиғи, милиция майори Жамол ДАДАЖОНОВ билан мулоқотда бўлди. Қуйида ана шу суҳбатни эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Жамол Жалолович, мана сиз Тошкент шаҳар ИИББ ДАН бошқармаси қошида янги ташкил этилган туманлараро суриштирув бўлимининг бошлиғи лавозимида ишлаб келяпсиз. Ушбу бўлимининг ташкил топиши ва унга юклатилган вазифалар ҳақида сўзлаб берсангиз?

— 1992 йилнинг 13 январда амалдаги йўл ҳаракати қоидаларини бузувчиларга қарши курашни кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида» қонун қабул қилди. Ана шу қонунга асосан, Ўзбекистон Республикасининг 1985 йил 13 декабрдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ҳамда Жиноят Кодексининг айрим моддаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Натижада ушбу моддалар бўйича суриштирув ишлари олиб бориш доираси бирмунча кенгайди ва суриштирув тизимларига қўшимча вазифалар юклатилди.

Жиноят Кодекси моддаларига киритилган ўзгаришларни оғишмай бажариш мақсадида шаҳар ИИББ ДАН бошқармасининг йўл-назорат хизмати полки таркибига фаолият кўрсатиб келаётган суриштирув гуруҳи 1992 йилнинг сентябрида туманлараро

яхши кўрсаткичларга эришишди.
— Жамол Жалолович, йўл ҳаракатидаги қоидабузарликларга нисбатан, Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексига киритилган баъзи ўзгаришлар ва белгиланган жавобгарликлар ҳақидаги моддалар хусусида тўхталиб ўтсангиз.

— Йўл-транспорт ҳаракати қоидаларининг 3, 6-бандида кўрсатилишича, ҳайдовчиларнинг транспорт воситаларини спиртли ичимликлар истеъмол қилган ҳолда бошқаришлари қатъиян ман этилади. Ушбу қоида талабларини бузган ҳайдовчиларга нисбатан биринчи марта Ўзбекистон Республикаси Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги Кодексининг 133-1 бандига биноан маъмурий чора қўлланилади. Лекин фуқаролар юқоридаги қоида талабларини бир йил мобайнида яна такроран бузсалар транспорт воситаларини маст ҳолда бошқарганликлари учун жиноий жавобгарликка тортиладилар ва уч йилгача озолиқдан маҳрум этилишлари мумкин.

Мисол. Тошкент шаҳрининг Сирғали тумани 8-даҳасидаги 18-уйнинг 31-хонадонда яшовчи Х.Хурмаатов ўзининг шахсий ЗА3-968 русумли, давлат белгиси 3 28-58 ТН бўлган автомобилни 1993 йил 23 апрель куни спиртли ичимлик ичиб, ҳайдовчилик гувоҳномасисиз бошқаргани учун унга Чилонзор тумани суди томонидан 15 минг сўм миқдорда жарима солинди. Ушбу воқеадан Х.Хурмаатов жиддий ҳулоса чиқариб олмади ва 1993 йилнинг 28 октябрида соат ўн саккиз яримда спиртли ичимлик ичиб, автомобиль бошқариб бораётган вақтида ДАН ходимлари томонидан ушланди.

Х.Хурмаатовга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодекси талаблари асосида жиноий иш кўзгатилади.

— Сиз бошқараётган бўлимда тергов ва суриштирув ишлари жараёнида қандай тўсиқ ва муаммоларга дуч келинаёпти?
— Асосий

юқоридаги муаммолар ҳам сўзсиз ечимини топади.

— Жамол Жалолович, мана Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Қонунни қабул қилганига ҳам икки йил тўлди. Ана шу қонунни сиз бошқариб турган бўлимда қандай бажарилаётгани ҳақида маълумот берсангиз?

— Қонун ўз вақтида ва тўғри қабул қилинган деб айтсам ҳеч янглишмайман. Айниқса, Республикамиз ўз мустақиллигига эришиб, демократик тузим ва ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлидан бораётган ҳозирги даврда у жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Бу қонун ички ишлар идоралари суриштирув тизимлари олдида катта вазифаларни қўйиш билан бирга республикамиз фуқароларига ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишда анча қулайликлар яратди.

Янги Қонунга кўра илгари жиноий жавобгарлик белгиланган айрим моддалар талқини маъмурий чора кўришлик билан алмаштирилган. Бу эса авваломбор биринчи маротаба қонунни бузган шахсларда гайриқонуний хатти-ҳаракатларидан тегишли ҳулоса чиқариб олиш ва қонунга ҳурмат билан қараш туйғусини уйғотади. Энг асосийси, фуқароларни жамият учун хавфли бўлмаган ва қасддан содир этилмаган жиноий жавобгарликдан овоз этади, уларни «судланган» деган исноддан асрайди.

Шу ўринда бир нарса эсимга тушиб кетди. Қайта қуриш даврида собиқ Иттифоқдан келган «десантчилар»дан бири катта йиғинда «Ўзбекларнинг ҳар учтадан биттаси судланган» деб, ўзбекларнинг аксариятини жиноятчига чиқарганда жуда аччигим чиққан эди. Шу жиҳатдан ҳам қоидабузарларни дарҳол суд курсига ўтказиш эмас, аксинча солинадиган жариманинг оширилганлиги айна мудоадир. Чунки у кадриятимизга хизмат қилади. Айни бир пайтда эса, бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир тийинни тежаб-тергаб сарфлашга бизни ўргатади. Шу сабабдан бўлса керак, йўлларимизда қоидабузарлар сони сезиларли даражада камайиб бормоқда.

— Сизнинг касбингизда ишлаш ниятини билдирган ёшлар, сизнингча, қандай фазилатларга эга бўлиши керак?

— Авваломбор, улар ўз касбларига меҳр қўйган, виждонли, ҳалол, ҳушёр ва адолатли ҳамда фуқаролар билан мулоқотда ҳаммиса сабр-тоқатли бўлишлари лозим. Бундан ташқари йўл ҳаракати қоидалари талабларини мукамал билишлари ва транспорт воситалари русумларини ажрата

суриштирув бўлимига айлантирилди. Бўлиминизга асосан Тошкент шаҳри туманлари ҳудудидан транспорт воситаларини бошқарувчилар томонидан содир этилаётган йўл-транспорт ҳодисаларини ҳужжатлаштириш, ушбу ҳодиса натижасида фуқароларга етказилган тан жароҳатлари даражасини ҳамда уларга етказилган моддий зарарни аниқлаш ишларини олиб бориш, қоидабузарларнинг айблари аниқланган тақдирда йиғилган ҳужжатларни Маъмурий ҳуқуқбузарлик Кодексининг тегишли моддаларига биноан чора кўриш учун туман судларига юбориш вазифалари юклатилган.

— 1993 йил ҳам якунланди. Ўтган йил давомида ўйлаган ишларингиз ва тузган режаларингиз тўла амалга ошдими?

— 1993 йил биз учун яхши ўтди, десам муболага бўлмас. Чунки, бултур бўлимибиз барча кўрсаткичлар бўйича яхши натижаларга эришди. Ходимларимиз томонидан жиноий ишлар ва маъмурий ҳуқуқбузарлик юзасидан тузилган барча ҳужжатлар ўз қонуний ечимини топди. Яна бир қувонарли жиҳати шундаки, суриштирув ва тергов ишларини олиб боришда Жиноят ва Жиноят Процессуал Кодексда белгиланган талабларнинг бузилишига йўл қўйилмади. Хизмат даврида милиция майори А. Ирматов, милиция капитанлари С. Ким ва А. Мараямовлар яхши натижаларга эришиб, бошқаларга ўрнак бўлишди.

Меъна телевидение, радио, матбуот, муассаса ва корхоналарда йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш билан боғлиқ муолажа тадбирларини етарли даражада амалга ошмай қолган ишларимиз сирасига киритмоқчиман. Бундан ташқари шифохоналар ва давлат сугурта ташкилотлари билан ҳамкорлик қилиш масаласи ҳам яхши йўлга қўйилмай қолди. Ниятим, ушбу тадбирлар 1994 йил мобайнида бўлимибиз ходимлари билан биргаликда амалга ошириш ва бу борада ҳам

муаммолари миздан бири — бўлимининг туман ҳудудида жойлашган тиббиёт муассасалари, давлат сугурта идоралари ва пуллик хизмат кўрсатилмаган тиббиёт масканлари билан ҳамкорликнинг яхши йўлга қўйилмаганидир, деб ҳисоблайман. Бунинг натижасида содир этилган айрим йўл-транспорт ҳодисалари аниқланмай қолмоқда, баъзилари ҳақида ДАН навбатчилик қисмига умуман хабарлар етиб келмаяпти. Оқибатда айрим нопок қоидабузарлар жазодан қутилиб қолмоқдалар.

Яна бир мисол. 1993 йил ДАНБ томонидан юқорида номлари санаб ўтилган идораларда ўтказилган текширувлар вақтида баъзи сабабларга кўра ДАНБ навбатчилик қисмига хабар қилинмаган 251 та йўл-транспорт ҳодисаси аниқланиб, навбатчилик қисмида рўйхатга олинди ва қоидабузарларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди.

Келгусида бундай ҳолларга чек қўйиш мақсадида ДАНБ қошидаги туманлараро суриштирув бўлими ходимларини шаҳар касалхоналари, сугурта идоралари ва пуллик хизмат тиббиёт масканларига бириктириб қўйиш режаси тузилди ва улар ҳар ойда бир маротаба ўзлари бириктирилган объектларда текшириш ишларини ўтказадилар. Ўйлайманки, бу тадбирий чора амалга ошса,

олишлари ва ҳуқуқий маълумотга эга бўлишлари шарт.

— Жамол Жалолович, сизнинг тилакларингиз?

— Мен мустақил Республикамиз фуқароларига оилавий бахт, ишларида ва ўқишларида зафар тилайман. Уларнинг ички ишлар идоралари ходимлари билан ҳар доим яқин мулоқотда бўлишларини истайман. Республикамизнинг келажақда буюк давлат бўлиши ва ҳамма-ҳамманинг ана шу буюк давлат фуқароси эканликларидан доимо фахрланиб юришларига тилакдошман!

Суратларда: шаҳар ИИББ ДАНБ туманлараро суриштирув бўлими бошлиғи, милиция майори Ж.Дадажонов (ўнгда) ва А.Мараямов автофалокат натижасида «металлом»га айланган машинани кўздан кечирмоқдалар; жарима майдончасидаги «майиб» автотранспортлар.

Х.ШОДИЕВ олган суратлар.

Шу йилнинг 10 январь куни эди. Кечқурун соат саккиздан ўн дақиқа ўтганда Богот тумани ички ишлар бўлимига И. Дўсов номли жамоа ҳўжалигининг II-бригадаси ҳудудидан ички йўлда мотоцикл билан юк машинаси тўқнашгани ва ҳайдовчи тўхтамасдан қочгани, мотоцикл бошқарувчиси эса шу ернинг ўзидаёқ ҳалок бўлганлиги ҳақида совуқ хабар келди.

Ҳалокат содир бўлган жойга етиб келган туман ИИБ ДАН нозири, милиция катта лейтенанти Баҳром Жуманиезов билан участка нозири Нурулла Султоновлар даҳшатли манзаранинг гувоҳи бўлдилар: мотоцикл ерпарчин бўлиб ётар, ундан сал нарида эса жонсиз тана устида бир ўсмир совуқдан ва кўркувдан даг-даг қалтираганча ўтирарди.

Баҳром билан Нурулла дарҳол шу ердаги шох-шаббаларни йиғиб, изларни чегаралашди ва ўсмирни ўт еқиб исинтиришди. Сўнгра икковлари изларини кўздан кечири бошладилар.

— Кўлдан келаётгандик, бирдан қарсиллаб машинага урилдик. Мен мотоциклдан учиб кетдим. Машина тўхтамай кетиб қолди, — деди ўсмир қалтираганча.

— Мотоциклнинг чироғида қандай машина эканлигини кўрмадингми? — сўради ДАН нозири Б. Жуманиезов.

— Мотоциклнимизда чирок йўқ эди. Лекин машина катта эди: «МАЗ» ва «КамАЗ»га ўхшарди.

Орадан кўп ўтмай туман ИИБ тезкор вакиллари ҳам етиб келишди. Б. Жуманиезов ва Н. Султоновлар машина

ФАЛОКАТ НЕГА СОДИР БЎЛДИ?

йўналиши бўйича кетдилар. «Қалъажик» дам олиш масканига олиб борадиган йўлни машина чироғи еруғида синчиклаб кўздан кечиришди. Асфальтда тезлик билан келиб, тормоз берганича чап томонга бурилиб кетган юк машинасининг янги изи кўзга ташланди. Нозирлар вақтни ўтказмай шу томонга йўл олишди. Бироз юргач, улар тумандаги Огахий номли жамоа ҳўжалиги томон кетадиган ички асфальт йўлда ҳам худди шундай из борлигини аниқ кўришди. Афтидан, ҳайдовчи кўрққанидан катта тезликда жуфтакни ростлаган. Нозирлар тахминига кўра, бир нарса аниқ эдики, машина Огахий номли жамоа ҳўжалиги томон йўл олган.

Ҳар иккала нозир кечки соат йиғирма учларгача барча йўлларни назорат қилиб чиқишди. Ҳўжалик фаолларидан кимда қандай юк машинаси борлигини суриштириб, барча машиналарни бирма-бир кўздан кечирдилар. Бироқ, ҳеч бир «МАЗ» еки «КамАЗ», е бўлмаса бошқа катта юк машиналари нозирларда шубҳа уйғотмади. Изқуварларни ташвишга солаётган нарса шу эдики, ҳалокат сабабчиси бўлган ҳайдовчининг қўшни Янгиарик туманига ўтиб кетган-кетмаганлиги эди. Агар, ў ўтиб кетган бўлса, жиноятчини топиш анча қийинлашарди.

Шу ҳаёл билан Янгиарик чегарасига келиб, бирпас маслаҳатлашиб олишди. Воқеа содир бўлган жойга боришдан олдин ички йўлларнинг қолган қисмини ҳам кўздан кечириб чиқишга қарор қилишди.

Ҳўжаликнинг 5-бригадаси ҳудудидан ўтаётган нозирлар уйнинг панасида турган «МАЗ» машинасини кўриб қолдилар ва унинг атрофини кўздан кечирдилар. Машинанинг радиаторидаги сув яқиндагина тўқилган. Гарчи ҳаво совуқ бўлса-да, сув ҳали яхлаб улгурмаганди. Гилдираклар изи эса ҳали янги эди. Б. Жуманиезов уйнинг эшигини қоқди. Уларни ичкарига таклиф қилган ҳайдовчи Рўзимбой Шокиров бугун машинани хайдамаганини, бузуқлиги сабабли икки кундан бери жойидан жилдирмаганини маълум қилди. Бу гаплар ДАН нозири Б. Жуманиезовда шубҳа уйғотди. У машинанинг яқиндагина хайдалганини, ҳали унинг келиб тўхтаганига уч. тўрт соат ҳам бўлмаганини билдирди. Нозирлар Рўзимбойни ташқарига таклиф қилишди ва унга машинаси радиаторидан тўқилган сувнинг ҳали яхламаганини, гилдирак изларининг яп-янги эканлигини, сўнгра олдинга ўтиб машинанинг чап қанотида урилган излар борлигини кўрсатишди. Ҳайдовчи қайсарлик қилиб «Мен машинани совуқда музлаб қолмаслиги учун еқиб кўрдим ва сувини тўқиб ташладим, лекин машинада ҳеч қаёққа чиққаним йўқ», дерди.

— Ундай бўлса машинани судраб олиб кетамиз ва текшириб кўрамиз, — деди ДАН нозири Баҳром Жуманиезов. — Ҳа, айтмоқчи, ҳали уёқдагилар сендан мотоциклни янгилаб берсин, деб оёқ тирашаяпти...

— Бир эмас иккита мотоциклни янгидан олиб беришга розиман, — деб юборди ҳайдовчи беҳосдан. — Ўзи соғ-саломатми? — Рўзимбой бир зумгина жим турди-да, қўшиб қўйди: — Айб унинг ўзидан ҳам ўтди. Мотоциклнинг чироғи йўқ эди.

— Сенинг машинангга ҳам чирок йўқмиди? — сўради Баҳром.

Рўзимбой «ҳа» дегандек бош силкиди. Нозирлар ҳайдовчининг ўз айбига иқрор бўлганлигини унинг ота-онасига билдириб, Рўзимбойни туман ички ишлар бўлимига олиб кетишди.

Тергов давомида шу нарса маълум бўлдики, ҳар иккала транспортда ҳам еритиш чироклари елмаган ва улар айнан шунинг оқибатида бир-бирлари билан тўқнашган. Натижа эса юқорида хикоя қилганимиздай ҳалокат билан тугади — 28 яшар Тохир Раҳматов бевақт оламдан кўз юмди.

Худойберган ЖАББОРОВ, Хоразм вилояти.

ЁНГИН ОҚИБАТЛАРИ...

Ўзбекистон Республикаси ИИБ Ёнгиндан сақлаш бошқармаси бошлиғи, ички хизмат полковниги А. Х. Ёқубов билан қилган суҳбатимиз, асосан, ўтган 1993 йилда қандай ишлар амалга оширилганлиги, ўт ўчириш хизмати олдида турган муаммолар ва келгусидаги вазифалар тўғрисида бўлди.

— Агар эътироз билдирмасангиз, суҳбатимизни ўтган йил республикамизда содир бўлган ёнгинларнинг таҳлилидан бошласак.

— Маъқул. 1993 йили республикамиз ҳудудида 228316 та ёнгин содир бўлиб, улар келтирган зарар 1 миллиард 356 миллион сўмдан ошиб кетди (бу моддий зарар 3 мартаба кўпайди деган сўздир). Ёнгинларда 347 киши ҳалок бўлди.

Ҳалок бўлганлардан 100 таси ёш болалар бўлиб, шулардан 69 таси ота-оналар томонидан қаровсиз қолдириш оқибатида нобуд бўлганлар. Ҳалок бўлиш қолларининг сабаблари таҳлил қилинганда 65 одам оловдан эҳтиётсизлик билан фойдаланишдан, 49 таси болаларни ўт билан ўйнашиши оқибатида, 39 таси электр асбобларидан фойдаланишда ёнгин хавфсизлигига риоя этмаслик натижасида, 35 таси иситиш ва газ ускуналариининг носозлиги, улардан фойдаланишда қоидага риоя қилмаслик оқибатида содир бўлганлигининг гувоҳи бўламиз.

Ёнгинлар Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Бухоро, Навоий, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Хоразм вилоятларида, моддий зарар эса ҳамма вилоятларда кўпайган. Ёнгинлар натижасида 545 бино ва иншоотлар, 109 транспорт воситалари яроқсиз ҳолга келган, 1 мингга яқин парранда ва қорамол нобуд бўлган.

Ишлаб чиқариш корхоналарида содир бўлган ёнгинлар сони 1992 йилга нисбатан Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент, Хоразм вилоятларида ва Тошкент шаҳрида; база, омбор ва савдо

дўконларидаги ёнгинлар Навоий, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё ва Хоразм вилоятларида; маъмурий ва маданий бинолардаги ёнгинлар Андижон, Бухоро, Фарғона вилоятлари ва Тошкент шаҳридан ташқари ҳамма вилоятларда; қишлоқ хўжалиги корхоналаридаги эса Навоий, Тошкент, Хоразм вилоятларидан ташқари ҳамма вилоятларда; фуқаролар турар жойлардаги ёнгинлар Жиззах ва Тошкент вилоятларидан ташқари ҳамма вилоятларда кўпайган.

Ёнгинларнинг асосий қисми, яъни 70 фоизи аҳоли турар жойларида — фуқароларнинг уйларида содир бўлмоқда. Демак, бу йўналишда олиб бораётган тарғибот-ташвиқот ишларимиз ҳали етарли даражада эмас.

Ёнгинлар асосан оловдан эҳтиётсизлик билан фойдаланиш (5760 та), иситиш печлари ва газ ускуналариининг носозлиги ёки улардан нотўғри фойдаланишдан (5394 та), электр тармоқларини ва асбобларининг нотўғри ўрнатилиши ва улардан эҳтиётсизлик билан фойдаланиш (5102 та) ва болаларнинг олов билан ўйнашиши оқибатида (5005 та) содир бўлган.

— Ёнгинларнинг олдини олиш борасида давлат ёнгин назорати ва ўт ўчириш ходимлари томонидан қандай ишлар амалга оширилди?

— Ўтган 1993 йил давомида республика Ёнгиндан сақлаш бошқармаси, жойлардаги давлат ёнгин назорати ва ўт ўчириш хизмати ходимлари томонидан аҳоли турар-жойлари, корхона, муассасаларда ёнгин хавфсизлигини таъминлаш, ўт ўчириш қисмлари фаолиятини ривожлантириш ва мукаммаллаштириш, моддий

техника базасини яхшилаш борасида бир мунча амалий ишлар олиб борилди.

Жумладан, II та вазирлик ва мақамаларга қарашли корхона, муассаса, идораларда ёнгин хавфсизлигини таъминлаш борасида текширишлар ўтказилиб, аниқланган камчиликларни бартараф этиш учун керакли чора-тадбирлар белгиланди ва бажариш учун кўрсатмалар берилди.

Йил давомида 170 мингдан ортиқ корхоналар текширувдан ўтказилди. Текширув давомида ёнгин хавфсизлиги талаб ва қоидаларига жавоб бермайдиган ва ёнгин чиқиши мумкин бўлган 26 мингдан ортиқ цех ва участкаларнинг иш фаолияти вақтинча тўхтатиб қўйилди, раҳбар ва мансабдор шахсларга нисбатан ёнгинга қарши талаб ва қоидаларни бузганликлари учун маъмурий чоралар қўлланилди, 95,5 минг ҳолатда эса носоз электр асбоб ва қурилмалардан фойдаланиш таъқиқланди, 153 лавозимли шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, 76 таси жавобгарликка тортилди.

Ёнгинга қарши ташвиқот ишлари олиб борилиб, республика ва маҳаллий ойнаи жаҳонда 192 кўрсатув, радио орқали 4717 эшиттириш уюштирилди, матбуотда 2252 та мақола босиб чиқарилди. Бир неча турдаги рангли лавҳа, қўлланмалар чоп этилди ва тарқатилди.

Республикамиз ҳудудида олиб борилаётган, смета қиймати 60-100 миллион сўмдан ортиқ бўлган 152 та янги қурилишлар бошқарма ходимлари томонидан назоратга олинган. Айниқса, чет эл фирмалари билан ҳамкорликда қурилаётган янги қурилишлар назоратга олиниб, ўзбек давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси билан биргаликда “Ўзбекистон Республикаси ҳудудларида чет эл фирмалари лойиҳалари асосида қурилиш ишларини олиб бориш” ҳақида

қўлланма тайёрланди ҳамда ҳамма вилоятларга юборилди.

— Айни кунларда бошқарма хизмат фаолиятини янада яхшилаш борасида қандай ишлар амалга ошириляпти?

Моддий-техника базасини яхшилаш борасида 17 та ўт ўчириш қисмлари учун янги бинолар қурилмоқда. Навоий, Наманган, Сурхондарё ва Фарғона вилоятларида биттадан янги бинолар фойдаланишга топширилди. Шассиси ЗИЛ-130 бўлган 27 дона ўт ўчириш автоцистерналари ва бошқа автоуловлар, ҳар хил ҳажмдаги аккумулятор батареялари, ўт ўчириш энгларлари ва бошқа техник воситалар сотиб олинди.

Шахсий таркибнинг касб маҳоратларини ошириш, уларни хизматга ва ўт ўчиришга тайёрлаш борасида ҳам кўпгина ўқув машғулоти ўтказилди. Газ ва тутундан ҳимоя хизмати бўйича кўрик-конкурс ўтказилди.

Вилоят, шаҳар сув хўжаликлари билан ўзаро ҳамкорлик яхшиланди. Қисқа вақт ичида республика ҳудудида мингга яқин ўт ўчириш сув узатгичлари таъмирланди. Ёнгиндан сақлаш хизмати жанговар устави, газ ва тутундан ҳимоя хизмати қўлланмаси, бошқа қўлланмалар қайта ишлаб чиқилди ва иш фаолиятида қўлланилмоқда.

Ёнгинларнинг 70 фоизи аҳоли турар-жойларида содир бўлганлиги, республикамиз ишлаб чиқариш корхоналари маъмурий ва маданий муассасалари қишлоқ хўжалиги масканларидаги содир бўлган ёнгинларнинг кўпайганлиги қилаётган ишларимизнинг ҳали етарли даражада эмаслигини кўрсатди. Шунинг учун ёнгин хавфсизлигини таъминлаш борасида фуқаролар билан мунтазам равишда иш олиб бориш, жойларда бўлиб, ҳар бир фуқаронинг онгига ёнгин нималарга олиб келишини етказишга эътиборни кучайтиришимиз керак.

Р. Жўраев суҳбатлашди.

Номардлар

Кеч соат тўққизлар чамаси эди. Янгиқўрғон шаҳар, Наманган кўчасидаги 28-уйнинг I-хонадони эшиги тақиллади. Эшикни уруш фахрийси Раиса хола очди.

— Опа, — деди ховлиқиб нотаниш йигит — бир таниш аёл фарзанд кўрадиган бўлиб қолди. Машинада ўтирибди. Илтимос, ёрдам берворинг.

— Тугруқхонага олиб боринглар.

— Улгуролмаймиз. Ёрдам беринг, хушидан кетай деб ётибди.

Раиса хола кўчада турган “Жигули” машинаси ёнига борди.

— Қани? — сўради у.

— Машинада.

Кампир машина ичига энгашган эди, нотаниш йигит уни ичкарига итарди. Ичкарида ўтирган “иккикат” эса холанинг қулоғидаги марварид кўзли балдоққа чанг солди. Раиса хола жон-жаҳди билан ўзини орқага ташлади, қулоғидан қон тома бошлади. Ўлжани қўлдан чиқарган талончилар ноилж жуфтакни ростладилар.

А. Бойматов бошчилигидаги ИИБ тезкор қидирув гуруҳи ишга тушди. Уй ёнида тўхтаб турган машина рақами аниқлангач, жиноятчилар топилди.

Булар ҳатто кампирнинг нарчасига зор, товламачилик йўлида “иккикат” бўлишга ҳам тайёр номардлар Тошкент шаҳар ИИБ томонидан қидирувда бўлган Улугбек Олимжонов, Қирғизистоннинг Аравон шаҳрилик Бердимурод Саидов, шаҳандлик Маҳмуджон Турсунов ва Ғайратботир Қўзиевлар экан. Аниқланишича, улар қатор бошқа ўғирликлар ҳам қилган эканлар.

А. МИРЗАЕВ,
Тўрақўрғон ИИБ бошлиғи
муовини, милиция майори.

1994 йил — ОИЛА ЙИЛИ

БАРЧАНИНГ ВАЗИФАСИ

Оила — жамиятнинг кичик ячейкаси, деб бежиз айтилмаган. Чунки, жамиятнинг ривожланиши оилалар билан чамбарчас боғлиқдир. Оилада эр ва хотин, яъни ота ва она қанчалик аҳил, ҳамфикр, бир-бирларини ҳурмат қиладиган, тушунадиган бўлса, ўша оилада тинчлик барқарор, тарбия топаётган фарзандлар эса ота-онасидан ўрнак олиб, ақлли, билимли, инсонларга нисбатан меҳрибон, ҳалол, ўз Ватанига содиқ фарзанд бўлиб етишиши аниқ.

Шундай экан, мустақил республикамизда яшаётган оилаларнинг иноқ яшаши учун қуралиш барчанинг биринчи галдаги вазифаси бўлмоғи лозим.

Шу сабаб ҳам Бухоро вилояти ИИБ жиноятларнинг олдин олиш бўлими ва жойлардаги ички ишлар бўлими ходимлари кўплаб жиноят ва ҳуқуқбузарликларнинг сабаби бўлаётган оилавий жанжалларни камайтириш борасида доимий иш олиб бормоқдалар. Ўтган 1993 йилнинг ўзида ана шу йўналишда “Игма”, “Назорат”, “Қора лола”, “Кидирув”, “Усмир”, “Ғамхўрлик” каби кенг қамровли тадбирлар ўтказилди. Ўтказилган тадбирлар натижасида 3406 шахс профилактик ҳисобга олинди. Ҳозирги пайтда профилактик ҳисобда турувчиларнинг 537 таси оила-турмушда

тартиббузарликка йўл қўювчилар, 173 таси нотинч оилалардир. Вилоятда оилавий келишмовчиликлар оқибатида 578 жиноят содир этилганининг ўзиек бу борада барчанинг бир тан, бир жон бўлиб ишлаши зарурлигини кўрсатади. Содир этилган жиноятларнинг 16 таси қотиллик, 49 таси қасддан тан жароҳати етказиш, 101 таси енгил шикаст етказиш, 12 таси эса безорилиқдан иборат. Шунинг билан бир қаторда оилавий келишмовчиликлар натижасида вилоятда 114 киши ўз жонига қасд қилиб, шулардан 25 нафари ҳаётдан бевақт кўз юмди. Ўз жонига қасд қилувчилар асосан ўз-ўзини еқиш, осити, сирка ва турли дориларни ичиш усуллари билан фойдаланиб, бир умрга ногирон бўлиб қолмоқдалар ёки еш умрларини хазон этмоқдалар.

Хўш, оилавий жанжаллар оқибатида ўз жонига қасд қилишгача етиб бориш шартми, деб ўйлашингиз мумкин. Наҳотки, барча жанжалу муаммоларни аввалроқ, ўз вақтида ҳал этиш шунчалик мушкул бўлса. Шу жойда эътирозли фикрларни билдиришга тўғри келади. Оилавий келишмовчиликлар натижасида

содир этилаётган жиноятлар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, жойларда оилавий жанжалларни, етишмовчиликларни, муаммоларни маҳалла қўмиталари, оқсоқоллар, хотин-қизлар кенгашлари ва бошқа мутасадди ташкилотлар етарли даражада ҳал этмаётганлиги ва оилавий шароитларни керакли пайтларда чуқур ўрганиб чиқмаётганлиги.

Қуйида бир неча мисоллар келтираман, зора бошқалар бундан ижобий ўрнак олсалар. К.Дехқонов доимий равишда ўз хотини билан жанжаллашиб, доимо уни арзимас сабаблар билан қийнаб юрган. На участка вакили, на маҳалла қўмитаси, на оқсоқоллар, қолаверса хотин-қизлар кенгаши томонидан у тартибга қақирилмаган. Узини хон, қўланқасини майдон деб билиб ҳадидан ошган К.Дехқонов ўз хотинини ваҳшийларча дўппослаб ўлдиради. Ёки Бухоро тумани ИИБда ғиёҳванд сифатида ҳисобда турувчи муқаддам судланган С.Жўраев ҳам доимий равишда хотинини ҳақоратлаб, менсимасдан жанжаллашиб юрган. Бироқ, бу зўравонни ҳам тартибга чақирадиган бирор кимса

топилмаган. Ўзини назоратсиз хис этган С.Жўраев навбатдаги жанжалларнинг бирида хотинини пичоқлаб ўлдиради. Ўз-ўзидан савол тугилади. Улар билан ена-ён бир жойда яшаётган қишлоқ аҳли эр-хотиннинг доимо жанжаллашиб, келишмасдан юрганликларини билишмасми? Билишарди, лекин биздаги локаллик, бепарволик, ўзгаларнинг муаммоларидан кўз юмушимиз ҳар иккала хонадоннинг эстигини қуритди, гуноҳсиз норасида гўдаклар бошига етимлик азобларини солди.

Оилавий жанжаллар орасида қайноналар билан келишмаслик оқибатида ажралиб кетаётган оилалар, келинларнинг ўз жонларига қасд қилиш ҳолатлари ҳам кам эмас. М.Имомова олий маълумотли, 1990 йил ҳамқишлоғига яхши ниятлар билан турмушга чиққан эди. Бироқ, унинг ниятлари амалга олмади. Қайнонаси ва эри билан келишиб кетолмади, ўз устидан керосин куйиб еқиб юборди. Касалхонада бор-йўғи олти кун яшаб ҳаётдан кўз юмди. Шунингдек, Ш.Ҳамроевнинг турмуш қурганига ҳам эндигина уч йил бўлиб, шириндан-шакар битта

фарзанд ҳам кўрган эди. Оиламни бошқа қиламан деб қайнонаси билан жанжаллашиб ўзига-ўзи ўт қўйди. Натижада 19 ёшида мангуга кўз юмди.

Кишини бир нарса ўйлантиради. Нима, оила хўжалигини бошқа қилиш учун қариндошлар билан жанжаллашиб, ўзига ўт қўйиши керакми? Ахир ҳаётни, оилани ўйинчоқ билмасдан, ақл билан иш юритиш, бундай муаммоларни ўзаро, охисталик билан келишиб ҳал этиш мумкин эди-ку? Нега ақлли-хушли, маълумотли еш аёлларимиз ҳаётга бундай енгил-елпи қараятилар.

Ўзбекистонимиз мустақиллик пиллапояларидан дадиллик билан олға қадам босмоқда. Албатта, мустақиллигимизнинг бошлангич даврида баъзи бир қийинчиликлар содир бўлмоқда. Бу ўз навбатида еш оилаларнинг иқтисодий шароитига салбий таъсир этиш мумкин. Лекин бу нарсанинг вақтинчалик эканлигини барчамиз тушуниб турибмиз. Шундай экан, вақтинчалик қийинчиликлардан чўчимаслигимиз, ақл билан иш қуриб, оилаларимиз тинчлигини мустаҳкамлаш барчанинг биринчи галдаги вазифаси бўлмоғи лозим.

И. ТЎХТАЕВ,
Бухоро вилояти ИИБ
жиноятларнинг олдини
олиш бўлими бошлиғи,
милиция подполковниги.

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

— Кимирлама! Қўлингни буйинга қўйиб, деворга ўтири! Биз чиқиб кетгунча шундай турасан. Кейин Қамбарнинг айтганидек иш қиласан. Қимир этсанг, отаман! Агар кимирласанг ёки овоз чиқарсанг, ҳаммангни отиб ташлайман!

Усаркул шу гапларни айтатириб, ўнг қўлидаги тўппончасини Абдували томонга ўқталганича нигоҳини ундан узмасдан Қамбарнинг полда ётган тўппончаси томонга қия юриб бора бошлади. Шу пайт онаси ва укалари ёнига ўтиб, оёқда даг-даг титраб турган Абдувалининг синглиси Шамшодбегим ташвишли киефада атрофга аланглаб бокди. Кўзи тўрдаги шифоньер устида турган буйдор сопол кўзачага тушди. Охира юриб бориб уни қўлига олди. Орқадан пушиб келиб, қулочкашлаб кўзача билан Усаркулнинг бошига туширди. Усалкул инграб юзтубан йиқилди. Қамбар кўксини чагалаганича бошини кўтарди. Икки тўппончани ҳам қўлига олган Абдували синглисига буюрди:

— Арқон келтир! Она, тез югуринг, Обид амакимга айтинг, мелисага телефон қилсин! Сен укаларингни ташқарига олиб чиқ. Қўрқманлар, бу киши ўзимизнинг Қамбар ака экан-ку. Мана буниси Усаркул ака. Буларнинг орасида Бойхон ака кўринмайди-ку!

Синглиси келтирган арқон билан пешонасидан тирқираб қон оқаётган Усаркулнинг қўлларини орқасига қилиб боғлаётган Абдували синглисининг чинқиригидан чўчиб кетди.

— Ака-а!
Қамбар қўлидаги пичокни Абдувалининг елкасига санчишига бир баҳия қолганди. Абдували таппа ётиб, чириллаб бир айланди-ю чап оёғи билан Қамбарнинг оёғига тегиб юборди.

Тиловберган Муҳиддиннинг тепкиси зарбидан учиб кетиб, чалқанчасига йиқилса-да, пичогини қўлидан қўйиб юбормади. Уридан ириб туриб, орқасини деворга тираб юрганича, пичогини тўғирлаб Муҳиддин томонга ҳамла қилиб кела бошлади. Тиловберганнинг қаттиқ бўтгани Муҳиддин киргунга қадар кетма-кет туширган мушлар ва қўрқув Холтўрани тамоман холсизлантириб қўйганди. Бунинг устига Тиловберганнинг пичоғи учи Холтўранинг чап елкасини сал тилиб кетганди. Бемажол бўлиб қолган Холтўра ўзини ўнглайолмади. Уридан зўрга турди-ю гадирақлаб кетиб, тўшаги устига гурсиллаб йиқилди.

Муҳиддин Холтўрага ерданга боролмади. Чунки, Тиловберган ўзига яқинлашиб қолганди. Муҳиддин ўзини ҳимоялаб, зарбага шайланаркан, йиқилиб хушидан кетган Холтўрага ердан кераклиги тўғрисида ўйларкан “Абдувалини чақириб ноўрин. Улар билан тўқнашапти, чалғитиб панд бериб қўйиш мумкин”, хаёлидан ўтказди у. Барзанги зўрга ўхшайди.

Тиловберганнинг ҳам қаратэ илмидан анча-мунча хабардорлигини Муҳиддин қаёқдан билсин. Шу билмаганлик унга озгина панд берди. Тиловберганни фақат пичокбоз, ўри деб тушунган Муҳиддин беҳосдан унинг зарбасига учради. Тиловберган узоқдан пичок санчиш, қаратэ хунарларини қамоқда ўрганган, айниқса узоқдан пичок санчишга маҳорати зўр ва у шу сифати билан ўта хавфли эди. Чунки, у пичокни анча узоқдан ҳам мўлжалга беҳато санчарди.

Муҳиддин билан Тиловберган, Абдували билан Қамбар ва Усаркуллар ўртасида тўқнашув бошланган пайтда Бойхон тўрдаги икки хона ичидан йиғиштириб олган қимматбаҳо нарсаларни дераза орқали олиб чиқиб кетиб, машинага жойлаш билан машгул эди. Нарсаларни аниқ-тапиқ машинага жойлаштирган Бойхон қизни буюкка олиб келишда Усаркулга кўмаклашиш учун яна уй томонга югурди. Деразадан ўзини ичкарига ташлаган Бойхон нариги хонадаги тасир-тусирни, нарсаларнинг шарақ-шуруқ отилиб, идиш-товокларнинг синишини эшитгач, хайрон бўлиб, бир зум тўхтади.

— Тавба, мен машинани юк билан тўлдирдим-у Тиловберган Холтўрани ҳамма тинчитолампа-я. Холтўраям шунчалик зўр эканми-а,

Тиловберганнинг зарбига дош бериб, қаршилик кўрсата оладиган. Узим бориб тинчитиб берсамкин.

Абдували тўппонча отишни бидмасди. Шунинг учун қўлини банд қилмаслик мақсадида ҳар иккала тўппончани шифоньер устига иргитди. Бунинг ўзини ўнглаётган Қамбар сезмади-ю, лекин Абдувалининг қўллари бўшлигини кўриб жонланди. Пичок дастасини маҳкам сиқиб Абдували сари ҳезланди.

— Ўлдирмоқчи эмасдим, ўзинг кўнмадинг. Энди тирик қолишинг гумон. Илойим, жойинг жаннатда бўлсин, мендан ўпкаламагин, укажон!

Эшикка рўпара бўлган Бойхон полда қўллари орқасига боғлиқ холда қонига беланиб, инграб ётган Усаркулни, пичок тутган Қамбарнинг рўпарасидаги Абдувалини кўриб, кутилмаган бу тасодифий ҳолатдан останада бақадек қотиб қолди. Сўнг беихтиёр пешонасига кўтариб қўйган ниқобини шошиб юзига босди.

— Нега қараб турибсан! — хайқирди Қамбар Бойхонга қараб.

Бойхонда тўппонча йўқ эди. У ҳам пичогини қинидан сугириб, қўлига олди. Иккови икки томондан Абдувалининг устига қараб бостириб кела бошлади. Абдували кўз

керак бўлади. Бу ерда бу кеча сени кўмадиган тирик жон қолмайди энди. Бемозор кетасан. Мана гапирмасанг, мана!

— Тиловберган! — Абдувалининг амакиси Обид қўлидаги ов милтигини Тиловберганга тўғрилаганича останада туриб овоз берди. — Тиловберган, уришни тўхтат! Пичокни ташлаб қўлингни кўтар! Ортиқча ҳаракат қилма, милтиқ ўқланган! Ниқоблангани билан у сенинг кирдикорингни яширолмайди, овозингдан таниб турибман. Бўлди қил, тепкини босаман!

Тиловберган пичокни ташлаб, қўлини кўтариш ўрнига, пичокни қўли билан Муҳиддиннинг буйиндан кучоқлаб олиб, уни ўзига қалқон қилганича эшик томон сургаларкан:

— Обид, эшикдан қоч, — деди унга бақириб. Бугун ўзи ишим ўнгидан келмади. Мана бу сарик иблис менга қаттиқ панд берди. Ҳозир мени чиқариб юборсанг, ҳеч қандай зиён етказмайман. Акс ҳолда, манави сарик чаёни ўлдирман. Эшикдан нари тур, мен чиқиб кетай. Ҳовли эшигигача бунинг гаровга олиб бориб, ўша ерда қолдириб кетаман. Тушундингми гапимга. Қоч нари тур эшикдан.

— Тиловберган, қўйиб юбор уни. — Қоч!

илгимас тезликда бир думалаб ўзини орқага отди ва тўшақлар устига бориб тушди. Қамбар билан Бойхон ҳам шашт билан унга томон отилишди. Иккиси бир-бирига яқинлашиб, енма-ен бўлишди. Абдували яна аввалги тезликда олдинга қараб думаларкан, шу ҳолатда тўшақлар устида ётган қатта кўрпани икки қўллаб олиб кетди ва боши устидан ошириб Қамбар билан Бойхоннинг бошига елди. Сўнг жуда тезлик билан айланиб келиб кўрпа ичидан юлкаётганларни сакраб тепишга тушиб кетди ва мазақ қилди:

— Бойхон ака, нафасингиз қайтмаяптими? Сиз ҳам бор экансиз-у. Нега аввал кўринмадингиз. Қамбар ака, сизнинг жойингиз илойим дўзахда бўлсин!

Тиловберган куч жиҳатидан Муҳиддиндан икки хисса зўр эди. Муҳиддин унинг тепкисидан каловланиб қолди. Букчайиб қолган Муҳиддиннинг ёнига оҳиста, таманно билан юриб келган Тиловберган олифтанома ҳаракатда унинг сочидан ушлаб, юзини ўзига қаратгач, мазақ қилиб қулди:

— Сен сарикни таниелмадим, қийшиқнинг сендақа ўли йўқ эди шекилли ёки Холтўранинг арвоҳимсан-а. Бўйинг ҳам арвоҳга ўшаркан. Хўш, Холтўра қийшиқнинг арвоҳи бўлсанг, нега сеңинг оёғинг қийшиқ эмас? Ҳечқиси йўқ, қозир оёғингни ўзим қийшайтириб қўяман. Кел, яхшиси, бир йўла ҳамма жойингни қийшайтириб қўя қолай. Мендай устани қўлига тушиш сенга яна насиб қилади-ми, йўқми. Шундай бўлгани яхши, одобсизлик қилиб ҳар кимга ҳам оёқ узатавермайди-дан бўласан. Ёки, дунё ташвишларидан қутилиб кетишинг учун осонгина ўлдириб қўя қолайми? Мендай улуг зотни тепганинг учун ўлимга маҳкумсан-ку ўзи.

Чап қўли билан Муҳиддиннинг сочидан гижимлаб тутиб турган Тиловберган ўнг қўлида пичок тутган ҳолича унинг дуч келган жойига тепабошлади:

— Мана, тепиш бундай бўлади! Кўрайсанми, мана бундай! Айт кимсан? Қаердан келгансан? Нега Холтўрани ҳимоя қилиб, мен билан тепишмаясан. Ёки Холтўранинг қизидан умидвормансан? Қайнотангни кўриқлаясанми? Айт! Келган жойингни тезроқ айт, ўлинггни посилка қилиб жўнатишга

— Ўшқирма!
— Обид, қоч, бўлмаса бекорга ўлиб кетасан!

Обид танг ахволда қолди. Тиловберганни чиқариб юборай деса, қочиб кетиши мумкин, чиқармай деса, бола билан ўзини яна нобуд қилиши мумкин. Булардан ҳар балони кутиш мумкин. Шу мулоҳазаларда бўлган Обиднинг икки қулоғи кўчада. Бугун вужуди қулқоққа айланган, узоқ-узоқларни эшитмоқчи бўларди. Энди унинг ҳамма умиди мелисадан эди. Мелисага қўнғироқ қилганига ҳам анча бўлди. Туман маркази бу ердан унча узоқ эмас, атиги ўн уч қақирим. Ҳализамон келиб қолишса ажаб эмас. Аксига олиб, бугун устаквойни ҳам туманга чақириб қолишган экан. Идора қоровулхонасидан телефон қилиб қайтишида тўрт-бешта одамлардан чақириб келмаганига афсусланди. Энди бўлса, иложи йўқ. Ўзиям, Абдувалининг онаси, уйимизни ўғри босди, деганидан кейин ақли шошиб қолди-да. Обидни бирдан титроқ босиб кетди:

— “Эх, янга, улар жуда кўпчилик, Қамбар билан Усаркул ҳам бор, деганда-ку. Бошқалари қани?” Абдували-чи, нега у кўринмайди?”

Ваҳимага тушиб қолган Обид қўзларини Тиловбергандан узмасдан орқасига овоз берди:

— Абдували! Янга!

— Об...

Тиловберганнинг гапи бўғзида қолди. Бор кучини бир жойга тўплаётган Муҳиддин қаттиқ газабдан бир чираниш билан ҳаракат қилиб, Тиловберганни ҳеч кутилмаганда бошидан ошириб ерга урди. Пешонасида қизил нуктачалар пайдо бўлган Муҳиддин тепиш учун Тиловберганнинг кўкратини мўлжалга олганди, бўлмади. Бир қўлида пичок, иккинчисидан Муҳиддиннинг бошидан юлиниб қолган бир сиким соч толаси билан икки тирсагига таяниб тураётган Тиловберган оёғи билан унинг узатилаган оёғига тепди. Муҳиддин орқага йиқилди. Тиловберган жон ҳолатда ўзини унинг устига отди:

— Энди ўлдирмасан, тинчимас экансан, аблаҳ!

Муҳиддин унинг жағини мўлжаллаб тепди.

Бундай уришишни фақатгина киноларда кўрган Обид нима

қилишини билмасдан, гаранг ҳолатда уларнинг атрофини айланиб югурарди.

Рустамнинг Сардобага участкавойи этиб тайинланганининг бугун учинчи куни эди. Туманда ўтказилган тадбирда қатнашган Рустам ҳозиргина Сардобага етиб келганди. У ўзига берилган кавалери мотоциклни қишлоқ Кенгаши идораси биноси олдида тўхтатиб қўйди-да, қўрғончани пиеда бир айланиб чиқиш ниятида зовур томондаги энг чекка кўчага қараб юрди. Кўча бошига етганида Узуи, бахайбат бир кимса унинг ёнидан шувиллаб ўтиб кетди. Рустам қаттиқ сесканиб, тушиб, баланд овозда кичқирди:

— Ким у! Тўхта, отаман!

Кимса кўча бўйлаб шувиллаб кетиб борарди. Рустам ҳам унинг орқасидан югурди. Югуриб бора туриб тўппончасини қинидан сугириб олди:

— Тўхта, отаман!

Кимса бир зумда кўздан гойиб бўлиб кетди. Рустамда қаттиқ шубҳа уйғонди. Кўча охиридаги ланг очик турган ҳовли эшигига етганда югуришдан тўхтади, бурилиб, ҳовли эшигидан ичкарига мўралади. Чироғи ениқ айвонда бир тўда бола қалхатга учраган ўғалардек олазарак туришар, бир аёл уй деразаси билан бу уй деразаси ўртасида зир югурарди.

Рустам ҳовли эшигидан бир қадам ичкарига ташлаб, томоқ қирди. Аёл ва болалар “ялт” этишиб шу томонга қарашди.

— Нима гап, опа, тинчликми?

— Вой, келдингизми, тезроқ келинг, ўлдирисаяпти! — аёл узоқ-юлуқ гапириб, Рустам томонга талпинди.

Рустам отилиб даҳлизга кирди. Чапдаги хонада бўлаётган тасир-тусур, бўғиқ овозларни англаб, шу уй эгасига рўбарў бўлди. Тиловберган яна Муҳиддинни бўғиб олган, гарданига пичок тиралган Муҳиддинни ўзи билан қўшиб айлантириб, Обиднинг ўқталган милтигига уни нишон қилмоқ билан овора эди. Рустам останада туриб, амирона овозда буюрди:

— Қуролларни ташланглар! Қўлларингни кўтаринглар! Биронтанг ҳам жойингдан жилма!

— Рустам! — Тиловберганнинг овози титраб чиқди. — Яна сенмисан!

— Ха, менман!

Тиловберган юзиданги ниқобни юлқиб олиб улоқтирди.

— Тиловберган?! — хайратли оҳангда деди Рустам.

— Ха, мен худди ўзинг билган Тиловберганман!

— Ундай бўлса, қўлингдаги пичокни ташла! Бу йитгани бўшат. Уни нега бўғиб турибсан?

— Кабоб қилиб ёмоқчиман!

— Сафсатагни тўхтат, пичокни ташла! Қани тез қўйиб юбор уни!

— Сен иблис бир умр менинг қолдириб кетадиган бўладиган кўринадан чамада. Пайимга тушиб, ўчи олиш мақсадида атайлаб буюкқаям келибсан-да. Икковимизга бу дунё торлик қиладиган кўринадан. Йўқ, чучварани хом санабсан, тирмизак. Мени мағлуб қилиб, ё қаматиб, Бахтигулнинг кўз олдида виқор билан керилиб юрмоқчимисан. Бекор айтибсан, сени унинг олдида тирик қолдириб кетадиган лақма йўқ. Бахтигул сенинг ўлимингни биринчи кўриши керак. Бу ҳуким. Сен ҳали Тиловберганнинг совунига кир ювмаган экансан, ифлос!

— Вайсашингни бас қил, пичокни ташла!

— Ўзинг ташла қўлингдаги тўппончангни! — Тиловберган бўғилишдан ҳолсизланиб қолган Муҳиддинни бир силтаб девор томонга итариб юборди. Сўнг Рустам томонга қаддини гоз тутиб, юрагига мўлжаллаб пичокни отди. Узоқдан зарб билан келган пичок Рустамнинг чап кўксига салкам сопиғача санчиди. Рустам бир қалқиб тушиб, оёқларини ерга маҳкам тиради. Чап қўли билан пичок сопини чагалади. Ўнг қўлида тўппонча. Тиловберган чакқон бир ҳаракат билан Обиднинг қўлидаги милтиққа чапг солди. Обиднинг қорнига тепиб йиқитиб, милтиқни тортиб олди.

— Сен мараз юрагимга иккинчи марта пичок сандинг! — Рустам шундай деб гадирақлаганича Тиловберган сари бир қадам ташлади. — Биринчисининг зарби юрагимни қарахт қилиб ташлагани

учун бунисининг огригиниям сезмаяпман. Сен бир умр менинг юрагимни жароҳатлаш учун бино бўлган экансан. Сен... Бахтигул...

Холтўранинг ҳовлисида кечаётган бу тунги воқеадан Сардоба аҳли оёққа турди. Одамларнинг деярли ҳаммаси ҳовлиларга бола-чақалари билан кўчиб чиқишди.

Хўжамберди маймоқ шувиллаб етиб борганида, Бахтигул ҳам айвон олдида букчайиб ўтирарди.

— Хола, — деди Хўжамберди маймоқ Бахтигулнинг рўпарасига ҳаллослаб бориб тўхтаб, — Тиловберган тоғам мелиса Рустам тоғамни, анави энди келган мелиса Рустам тоғам бор-ку, шунинг сўйиб қўйибди!

— Нима!! — Бахтигул ўтирган жойида бир учиб тушиб, хушидан кетди.

Хўжамберди маймоқ қандай шувиллаб келган бўлса, шундай шувиллаганича орқасига қайтиб, Холтўранинг уйи томон югуриб кетди.

Тиловберган билан Рустам қўллариданги милтиқ ва тўппонча тепкиларини бир-бирларига қараб бир вақтнинг ўзида босишди.

Обиднинг кўзи тўшақ устида чўзилиб ётган Холтўрага тушиб, у томонга шошилади. Муҳиддин Тиловберганнинг ёнида полда ётган милтиқни олиб, Абдувалининг ёнига югурди-ю, лекин остана ҳатлай олмади.

— Куролингни ташла! Қўлингни кўтар! — деган кичқирикдан у тўхтаб қолди.

Бу — қўлларидан тўппонча билан останада пайдо бўлган туман ички ишлар бўлими тезкор гуруҳи бошлиғи, капитан Кенжа Ботировнинг буйруғи эди.

Хўжамберди маймоқ энди Холтўраникига кўп мелисалар келганини Бахтигулга айтиш учун кўча бўйлаб шувиллаб югуриб кетаётган, аллаккимга тўқнашиб кетди ва кўча четига учиб тушди. Ёқавайрон, сочлари тўзгиган Бахтигул Хўжамберди маймоқнинг устига энгашиб, қах-қах уриб қулди:

— Рустам ака, ёмон йиқилдингизми? Э, Рустам ака, сиз ўлгансиз-ку нега тирик юрбисиз?

— Уй-дон! Арво! — Бахтигул шундай деганича орқасига қараб қоча бошлади. Ўзини ўнглаб, йиқилган жойидан турган Хўжамберди маймоқ ҳам унинг орқасидан шувиллаб югуриб кетди: — Зув-зу-ув!
Жиноят қидирув бўлимининг бошлиғи, капитан Кенжа Ботиров туман ички ишлар бўлимининг бошлиғи, майор Бободўст Хуррамовга ҳисоб бермоқда эди:

— Рустам Турдиевнинг соғлиги яхшиланапти. Тиловберганнинг аҳволи ёмонлашган. “Дўхтирлар, одам бўлиши гумон дейишапти. Хотини касалхонага етказилди. Қизлари болалар уйига топшириди. Қамбарнинг уйи қаттиқ назоратга олинди, кечаю кундуз кузатилапти. Усаркул билан Бойхон ўғирланган нарсаларнинг ҳаммасини Холтўраникидан умаришганини айтишганди. Лекин, Холтўранинг хотини уларни ўзлариники эмаслигини айтиб, рад этди. Дўхтирнинг аҳволи ҳам яхши. Бойхоннинг уйдан топишган нарсаларнинг қимга тегишли, қаердан ўғирланганини аниқлаш бўйича иш олиб бораёпмиз. Қамбарга қидирув эълон қилдик. Қўшимча маълумотларга қараганда, уларнинг яна шериклари борга ўхшайди. Бугунданок уларнинг изига тушмоқчимиз.

Бободўст Хуррамов гапга яқун ясади.

— Бўпти. Ишни тезлатинг, ҳаракатни бўшаштирманг!

Абдували Бойхонга ҳужумга ўтганида Қамбар йиқилган жойидан ириб туриб, ўзини деразадан ташлаб қочган эди. У машинасига бориб, рулга ўтирди-ю газни босди. Сардобадан узоқлашгунча орқадига қарамадан, машинани елдек учирди. Дала йўлига чиққанидан кейингина қаерга бориши кераклигини ўйлаб қолди ва бир зум тўхтаб қаерга боришини ўйлаб бошлади. Ўғирланган молларни сотишда ердан кўрсатадиган шериги Рўзвоний эслаб қолди. Машини жилловини Рўзвонийнига буриб, шашт билан хайдаб кетди.

(Давоми бор).

Мева ва сабзавотлар дўкони ичкарида қизил пиёз ва сариқ сабзи тўлдирилган сим тўр қутилар қуршовида ҳақиқий тирик шер ёнбошлаб ётарди. Бу дўкон Кения ва Эфиопияда эмас, балки шахримиздаги оддий бир туманда жойлашган.

Шу кунни дўконга апельсин келтирилган эди. Харидорлар бирпасда бетартиб навбатга тизилишди. Тўртқутилар эстагида сариқ кўзларини қисиб, бесўнақай бошини жимгина олдинги оёқлари устига қўйиб бир шер ётарди. Уни кўрган хомилалар аёл чийиллаб юборди:

— Вой ўлай, шерми?

Навбатда турганлардан кимдир хомилалар аёлнинг гапини маъқуллагандай мингиллаб қўйди:

— Сумка қўйгани жой

биринчи бўлиб навбатда турган гўлабир киши шу заҳоти шерниям, шикоят дафтариниям унутгандай эди.

— Мана бу бошқа гап, — деди у қаппайган ҳамёнини чиқариб. — Менга ўн беш, йўқ, ўн олти кило апельсин берворинг.

Навбатда турганларнинг энди шер билан ҳам иши йўқ, унинг устидан истаганча хатлаб ўтишар, апельсин тўлдирилган тўрхалта, сўмкаларни шернинг қорнига қўйиб сотувчи билан ҳисоб-китоб қилишарди.

Кеч соат йигирма-ю эликда, дўкон ёпилишига ўн дақиқа қолганда ичкарига олти ёшли Абдумалик онаси билан кириб келди.

Болакай шерни кўриши билан дарров ўзини у томон отиб, паҳмоқ

Хоҳ ишонг, хоҳ ишонманг

ШЕР

топилмайди. Шер нимаси? Иссиқдан терлаб-пишиб кетдим. Яна манови шер ҳам ҳавони булгаб ётибди.

Энди одамлар жонланиб, ҳайқира бошлади. Директор ўринбосари Дилором Тешабоева каттагина ёқут кўзли сирғасини кўз-кўзлаб ичкаридан чиқиб келди.

— Қизлар. Бў кимнинг шерини? Сотувчи қизлар индамай баравар елка қисиди. Уларни ҳозир шердан кўра кўпроқ яшил гўр апельсинларни тезроқ сотиш, пишган, йирикларини эса харидорнинг кўзини шамғалат қилиб буюртма берган таниш-билишларига олиб қўйиш қизиқтирарди.

— Балки аввалги сменадан қолгандир? Кеча ким навбатчи эди? — дея қизқисинди Тешабоева.

— Шукур навбатчи эди, — деди Марина исмли сотувчи.

— Аммо унда шер нима қилсин? Адашмасан, унда кўкраги оппоқ, ўзи қоп-қора мушук бор эди, холос.

— Тутуруқсизликни қаранг! — деди вельвет пальто кийган гўлабир киши. — Бугун магазинга шер олиб келишса, эртага илон қўйиб юборишади. Гўё ўзларича ишчи назоратини ўрнатган бўлишади. Қани, шикоят дафтарини беринг.

— Ана, олаверинг, — деди Тешабоева, — хув, ана, жавонда турибди. Муқовасига ручка ҳам тиргаб қўйилган. Истаганингизча ёзаверинг. Манави шернинг кимники эканлигини ҳали аниқлаймиз. Балки у сизники, ёки тўрхалта кўтарган анави момоникидир.

— Нима-нима? — дея сўради кимдир ўсмоқчилаб.

— Кечирасиз, бувижон, ҳеч нима, — деди Тешабоева. Мен фақат мисол тариқасида айтаяпман, холос. Узр.

— Магазиннинг аҳволига сиз жавобгарсиз, — деб қичқирди гўлабир киши соқоли олинмаган яноғидаги шишни ўйнаб. — Шу ердаги барча нарсалар — манави шолгом, сабзилар, анави шер ҳам сизнинг гарданингизда. Ваҳима кўзраб, харидорнинг хаёлини тарозидан чалғитиш учун атайлаб ўзингиз олиб келмаганмисиз?

Кўпни кўрган Тешабоева эътирози қимматга тушишини билиб, аламини ичига ютди. Шу пайт шер ердаги сабзи чиқиндиларини думи билан супуриб пишқирганича ёнбошлаб олди. Навбатда турганларнинг шовқини унга ёқмаётгандай эди.

— Аганаб олганини қаранг, — деб қичқирди кимдир оломон орасидан. — Устидан босиб ўтсангиз ҳам парвойи фалак. Агар у кимнидир тишлаб олса-чи? Тўғри, айтасиз, ўртоқ, шикоят ёзаверинг, бу масалани прокурор ҳал қилади.

Тешабоева нима қилишини билмай боши қотиб қолди. Яноғидаги терни артиб, эрталабдан бери бўш ётган касса бўлмасига кирди. Янги очилган касса олдида

ёлига юзини суркади.

— Ўғлим, қара, апельсин олиб келишибди, — деб қувониб кетди Абдумаликнинг онаси. — Ахир апельсин сенинг жону дилинг-ку. Оламизми?

— Йўқ, менга мана бу шерни оберинг, — деди Абдумалик жониворнинг йўғон бўйнидан кучоқлаб. — Қаранг, ойижон, у тирик, ростакан шер.

— Шерни нима қиласан? — деди она. — Иркитлигини кўрмайсанми? Нафас олишини қара, касал-пасал бўлса керак. Ундан нари тур, қўлингни бер ўғлим. Қани, кетамиз.

— Ўртоқлар, магазин ёпилади, зални бўшатишларингизни сўраймиз, — деди қатъият билан Тешабоева. — Қани, қани, ўртоқлар вақт бўлди.

— Э, афсус, — деди она, — вақтлироқ келсак бўларкан. От-ўйинда учаман, деб қўймадинг. Майли, эртага оламиз. Юр, тойчоғим.

— Шер билан яна озгина, ўйнай, — деди Абдумалик ялиниб.

— Юр, эртага ўйнайсан, бувинг кутиб қоладилар. Холвайтар қилиб қўйган бўлсалар керак, уни яхши кўрасан-ку.

Абдумалик шердан кўз узмай беихтиёр онасига эргашди.

— Бўлди ўртоқлар, дўкон ёпилди, — деди яна Тешабоева. — Марҳамат, дўконни бўшатишлар, — деб Тешабоева учли туфлисини тақиллатганча ичкарига кириб кетди.

Шу пайт бир сотувчи аёл шер олдига келди ва ичида пиша шириқлаётган сумкасини унга тишлатди. Шер аёлга мўлтираб қаради ва сумкани тишлаганча ташқарига йўналди.

М.ТИЛЛАЕВ.

Фотокўзгуда

Менга сўз беринг!..

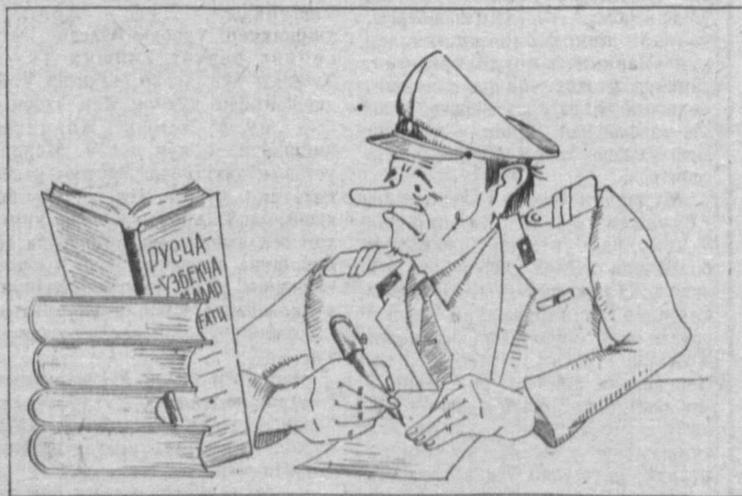
А. САПАРМАТОВ суратли лавҳаси.

Рассом табассуми

— Эсингизда бўлсин, сизнинг қоматингиз қилчдек бўлиши керак!

“Рапорт” сўзи давлат тилида нима дейиларди-а?

М. МИРҚОСИМОВ чизган расмлар.

МАЛАКА ПАНД БЕРДИ

— Аҳа, ҳаммаси тушунарли, — деди беморнинг кўзини очиб кўрган врач. — Сизни нафақат кўзингиз безовта қилапти, балки асабингиз ҳам бузилган, буйрагингиз яхши ишламайди, юрагингизни ёғ босган, қон юришиши чатоқ. Маслаҳатим шуки...

— Дўхтир! — деди қаттиқ ҳаяжонланган бемор, — балки сиз менинг бошқа кўзимни кўрасиз. Буниси шишакўз...

ЎҒИЛ ОҒИРРОҚ

Она: — Мен ўғлимни бир литр қаймоқ олиб келишга жўнатгандим. Сиз эса

ХАНДАЛААР

унга ярим литр берибсиз.

Сотувчи:

— Мени тарозим яхши ишлайди. Сиз, яхшиси, ўғлингизни тортиб кўринг.

АНТИҚА ТАРОЗИ

Бир балиқчининг ёлғончилиги тўғрисида кўп гаплар юрарди. Балиқчи охири гувоҳларнинг кўзи олдида тутган балиқларини тарозига тортиб кўрсатиб, ҳақлигини исботлади. Кейин унинг тарозисини врачлар қарзга олиб, эндигина тугилган чақалоқни тортиб кўришди. Чақалоқ йигирма беш килограмм чиқди...

РОСТГҲЙ ЁЛҒОНЧИ

Ўткинчи кўприк устида ўтириб, балиқ тутаетган кишидан сўради:

— Ов яхши бўлаяптими?

— Зўр бўлаяпти. Кеча элликта балиқ тутдим.

— Сиз бу ердан балиқ тутиш таъқиқланганини биласизми? Мен назоратчиман.

— Сиз эса менинг кимлигимни биласизми? Мен катта ёлғончиман...

Русчадан эркин таржима.

МУСАҲҲИХ АДАШДИ...

Ҳақорат кундузи кўтарилади (ҳарорат).

“Қорним йўқ, овқат емайман” (тўқ).

Самолет маст учиб ўтди. (наст).

Кўкси ордерга тўла (орденга).

“Интизомлик билан кутаман” (интизорлик).

Бекорлар навбатсиз қабул қилинади (беморлар).

Қиш-кузи қоп-қора (қош-кўзи).

Тўловчи Й. НАСРИДДИНОВ.

ЗАШТОРИ ЭКРАНИДА

ДУШАНБА

28 ФЕВРАЛЬ

ЎзТВ I

18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 Ўсмирлар учун. "Умид учкунлари".
18.55 Ёлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.15 Ёлонлар.
19.20 Кинолаваха.
19.25 Бир жуфт кўшиқ.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Ёлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.50 "Яшил бойлигимиз".
21.30 Бир асар тарихи. Ойбекнинг "Навой" романи ҳақида.
22.40 "Хуқуқий жамият сари".
23.10 "Ўзбекистон" ахбороти.
23.30 Фильм-концерт.

ЎзТВ II

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти. (рус тилида).
19.15 "Ўтмишсиз келажак йўқ".
19.55 "Ешлик" студияси. "Истиқбол эгалари".
21.25 "Жиноят ва жазо". Бадий фильм. 1-2 сериалар.
"ОРБИТА IV"

6.30 "Тонг".

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Мультифильм.
18.40 "Хужжатлар ва тақдирлар".
18.55 "Гол".
19.25 "Миниатюра".
19.40 "Турмуш икки-чакрлари". Бадий телесериал премьераси. 37-серия.
20.10 "Кремль девори ортида".
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 "Сен бу ерда бахтлимансан, Рудольф Нуриев?". В. Вульф.
22.10 "Матбуот-экспресс".
23.15 Олимпиада кундалиги.
23.40 "Ўтган кунлар, ўтган оқшомлар...". Татьяна Окуневская. Танафус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

00.55 "Кино талаб қилинади".
"ДУБЛЬ IV"
21.55 — 22.50

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ
22.50 "Асил холича".

СЕШАНБА

1 МАРТ

ЎзТВ I

7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

9.10 "Чипполино". Бадий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. Алгоритм ижрочилари.
11.00 "Қалдирғоч". Фильм-концерт.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. Атом ва унинг тузилиши.

18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Кичкинтой" устaxonаси.
18.35 Мухбирлар хикая қилади.
18.55 Ёлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.15 Ёлонлар.
19.20 "Мусаввир". Телефильм.
19.35 "Сен баҳорни соғинмадингми?". Адабий-мусликий композиция.

20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Ёлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.50 "Ислохот ва масъулия".
21.20 Актерлар ва роллар. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдушоир Салимов.
22.20 "Танхо сузиш". Бадий фильм.

23.50 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.15 "Мени ўлди десалар ишонма". Бадий фильм.

20.30 "Йўлингиз беҳатар бўлсин!".
"ОМАД" таништиради:
21.15 Ёлонлар. Кинонигоҳ.
"ОРБИТА IV"

6.30 "Тонг".

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 "Парда ортида".
18.55 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси.
19.45 "Протокол сатрларида".
19.55 "Мавзу".
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 "Бомонд".
21.45 Режиссер Л. Пчелкин фильмлари "Юрак тош эмас". 1-серия.
23.00 Янгиликлар.

23.35 Режиссер Л. Пчелкин фильмлари. "Юрак тош эмас". 2-серия.
00.45 "Матбуот-экспресс".
00.55 "Қитъа: кеча ва бугун".
01.30 "MTV"

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ
20.55 "Сиёсат майдонида".

21.50 — 22.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ
22.50 Санъат майдони. "Шунчаки дўстлар" фестивали.
23.30 "Ҳеч ким унутилмайди".

ЧОРШАНБА

2 МАРТ

ЎзТВ I

7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

9.10 Республика газеталарининг шарҳи.

9.25 "Давроннинг саргузаштлари". Бадий фильм.

10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. Термоэлектр ҳодисалари. Вакуумда электр токи.

11.00 "Кичкинтой" студияси. "Муслика менинг қалбим".

11.30 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

11.45 "Ешлик" студияси. "Эъзоз".

18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.

18.10 "Зандона сири". Телефильм.

18.25 Лотин имлосига муқаддима.

18.55 Ёлонлар.

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).

19.15 Ёлонлар.

19.20 "Осойишталик посбонлари".

Республика Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...

19.35 "Тилга — эътибор".

20.10 Оқшом эртаклари.

20.25 Ёлонлар.

20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.

20.50 "Ўзбекистон жаҳонга юз тутмоқда".

21.45 Замонавий ўзбек кўшиқларининг "Анор" телевизион танлови.

22.35 "Ўзбекистон" ахбороти.

22.55 "Туш ўнгидан келди, еки Чемодан". Бадий фильм.

"ОРБИТА IV"

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).

19.15 "Спринт".

19.35 "Дарвоқе...".

20.00 "Шаҳар юмушлари".

21.00 "Олтин қидирувчи". Бадий фильм. 1-2 сериалар.

"ОРБИТА IV"

6.30 "Тонг".

18.00 Янгиликлар.

18.25 Эфирда — Давлатларо "Мир" телерадиокомпанияси.

18.50 "Хужжатлар ва тақдирлар".

19.00 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси.

19.50 "Театр+ТВ": Константин Райкин йирик планда.

20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!

21.00 Янгиликлар.

21.30 Катталар учун мультифильм.

21.50 Футбол. Чемпионлар лигаси.

"Спартак" (Москва) — "Барселона" (Испания). "Лужники" Катта спорт майдонидан олиб кўрсатилади.

Танафус пайтида (22.45) — "Матбуот-экспресс".

23.55 Янгиликлар.

00.30 "Максима".

01.00 Футбол. "Уэмбли сари йўл".

"ДУБЛЬ IV"

18.00 — 20.05

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

20.05 Хонаки экран. "Сайта-Барбара". Кўп серияли бадий фильм премьераси. 286-серия.

20.55 "Кутуш зали".

21.45 — 22.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

22.55 "Россия кобусомаси".
23.25 "Мансаб алифбоси".

ПАЙШАНБА

3 МАРТ

ЎзТВ I

7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

9.10 "Қиз ўғирлаш". Бадий фильм.

10.50 "Таълим ва ислохот".

10.35 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

11.25 "Ешлик" студияси. "Садо".

18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.

18.10 "Бизнес мактаби".

18.40 "Унутилган ўйинлар" Телефильм.

18.55 Ёлонлар.

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).

19.15 Ёлонлар.

19.20 "Ботма, куёш!" Публицистик кўрсатув.

20.10 Оқшом эртаклари.

20.25 Ёлонлар.

20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.

20.50 Ўзбек куй ва кўшиқларидан концерт.

21.30 "Хотира". Ўзбекистон халқ артисти Қодир Махсумов.

22.30 "Ўзбекистон" ахбороти.

22.50 "Махбубим, азизим, суюқлигим". Бадий фильм.

"ОРБИТА IV"

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).

19.15 Шифокор суҳбати.

20.15 "Пульс". Хабарлар.

20.30 Телефильм.

"ОМАД" таништиради:

21.00 Ёлонлар. "Кинонигоҳ".

"ОРБИТА IV"

6.30 "Тонг".

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).

18.25 "Лабиринт".

18.50 "Хужжатлар ва тақдирлар".

19.00 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси.

19.55 "Кинопанорама"

20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!

21.00 Янгиликлар.

21.30 Останкино телеканалда биринчи марта. "Шоҳона ов". 1 ва 2-сериялар ("Ленфильм", "Голос" киностудиялари).

23.50 "Матбуот-экспресс".

24.00 Янгиликлар.

00.35 Футбол. Чемпионлар лигаси.

"ДУБЛЬ IV"

18.00 — 20.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

20.00 "Соло".

20.55 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадий фильм премьераси. 287-серия.

21.45 — 22.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

22.55 "Ўз-ўзига режиссер".

23.25 "Март ойининг киноси".

ЖУМА

4 МАРТ

ЎзТВ I

7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

9.10 "Болажон қиз". Бадий фильм.

10.30 Ўқув кўрсатуви. Зоология. Йиртқичлар туркуми.

11.00 "Ота — ўғиллар". Телефильм.

11.30 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

11.45 "Бола бошидан...". Мактабгача тарбия масалалари.

18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.

18.10 "Тошкент-Сизга". Телефильм.

18.25 "Тадбиркор".

18.55 Ёлонлар.

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).

19.15 Ёлонлар.

19.20 Телефильм.

19.30 "Ўзбеккона лутфи".

20.00 Дунё воқеалари.

20.10 Оқшом эртаклари.

20.25 Ёлонлар.

20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.

20.50 Бевосита мулоқот.

21.50 "Хонанда билан учрашув". Илҳом Иброҳимов.

22.25 "Марду майдон". Бизнес-шоу. Сирдарё вилоятиндан кўрсатув.

23.35 "Ўзбекистон" ахбороти.

"ОРБИТА IV"

19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).

19.15 "Мусликий меҳмонхона".

20.05 Телефильм.

20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.

20.50 "Ҳамкорлик уфқлари".

21.35 "Аёлни қидиринг". Бадий фильм. 1-2-сериалар.

6.30 "Тонг".

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).

18.25 Маданият янгиликлари.

18.35 "Инсон ва қонун".

19.05 "Америка М. Таратута билан".

19.35 "Муъжизалар майдони".

20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!

21.00 Янгиликлар.

21.30 "Детективлар клуби" да. "Коплан". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. (Франция—Швейцария). 1-фильм.

23.05 "Хафтанинг машҳур кишиси"

23.20 "Академия".

23.50 "Матбуот-экспресс".

24.00 Янгиликлар.

00.35 "Музобоз".

"ДУБЛЬ IV"

18.00 — 19.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

19.55 Киномарафон. "Швециядаги қаср". Бадий фильм. "Севги маъбудаси" туркумидан.

21.45 — 23.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

23.00 "К-2" таништиради. "Ит-фиоқда танилган. Лидия Смирнова".

ШАНБА

5 МАРТ

ЎзТВ I

7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

9.10 Республика газеталарининг шарҳи.

9.25 "Ўн минг бола ва яна бир бола". Бадий фильм.

10.40 "Шохрух" клуби.

11.10 "Кичкинтой" та хат келди.

11.40 "Иқтисодимиз таянчлари". Бекобод металлургия комбинатининг 50 йиллиги.

12.10 Хор куйларидан концерт.

ФАРҒОНА вилоятининг Риштон туманида яшовчи Ёқубжон ака Эргашев бир неча йиллар давомида ички ишлар идораларида хизмат қилиб келганлар. Ҳозирда у киши милиция капитани унвони билан нафақадорликка чиқиб, кексалик гаштини сурмоқдалар. **Э.** Эргашевнинг зурёди — Маъмуржон Эргашев айти кунларда ота изидан борапти. У милиция старшинаси.

Ўз навбатида Маъмуржоннинг ўғли ҳам катта орзулар билан улғаймоқда. Дилшодбек катта бўлгач, отаси ва бобоси сингари эгнига милиция формасини киймоқчи. Ҳозирча эса отасининг фуражкиси «уники».

СУРАТДА: бир мақсадни кўзлаган уч авлод учрашуви.
Ҳ. МЕЛИБОЕВ олган сурат.

САВОЛ БЕРИНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

САВОЛ: Республикамиз ўз мустақиллигининг қўлга киритгандан бери ҳаётимизда турли ўзгаришлар бўлмоқда. Жумладан, ички ишлар идораларида ҳам янги қонунлар, ҳужжатлар руёбга чиқди. Мени қизиқтиргани, бу соҳада хизмат қилаётган ходимлар неча ёшдан хизмат нафақадорлигига кузатилади? Аниқ муддат белгиланганми? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Ш. БОЙБЎТАЕВ,
милиция майори.

ЖАВОБ: Мана, икки йилдан ортиқроқки, Ўзбекистон дидарида истиқлол шамоли эсмоқда. Бунинг натижасида ижтимоий ҳаётнинг деярли барча жабҳаларида мустақиллик шарофати-ла илдам одимлар қўйилмоқда.

Бу жараён вазирилик раҳбарияти олдида собиқ Иттифоқ ИИВнинг шахсий таркиб билан ишлашни белгиловчи меъёрий буйруқлар, кўрсатмалар ва йўриқномаларини мустақил Ўзбекистонимиз шароитига мослаб кўриб чиқиш вазифасини юклади. Бу борада олиб борилган ишлар натижасида 1993 йилнинг 8 январида Вазирилик Маҳкамасининг 16-сонли фармойиши билан Ўзбекистон Республикаси ички ишлар идораларида хизматни ўташ тўғрисидаги муваққат Низом қабул қилиниб, Вазириликнинг 1993 йил 26 январдаги 25-сонли буйруғи билан эълон қилинди.

Бу муваққат Низомга мувофиқ ички ишлар идораларининг оддий ва кичик бошлиқ таркиби лавозимларида хизмат қилиш эркаклар учун 50 ёш, аёллар учун 45 ёш билан чегараланган. Ўрта, катта ва олий бошлиқлар таркиби лавозимларида хизмат қилиш куйидагича белгиланган:

САВОЛ: Транспорт воситаларини техник кўриқдан ўтказиш учун қанча пул тўланади? Йўл солиғининг тўлов миқдорини ҳам билишни истардим.

Б.ХОЛМИРЗАЕВ,
Тошкент.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Вазирилик Маҳкамасининг 1993 йил, 31 декабрда қабул қилган 815-сонли қарорига асосан, 1994 йилнинг 1 январидан бошлаб транспорт воситаларини техник кўриқдан ўтказишнинг тўлов миқдори куйидагича белгиланди: юк ташувчи автомобиллар ва автобуслар учун — 1500 сўм, энгил автомобиллар учун — 1000 сўм.

мототранспорт, тиркама ва ярим тиркамалар учун — 500 сўм. Йўл солиғи тўлови эса: шахсий юк ташувчи

— милиция, ички хизмат подполковниги (қўшилган ҳолда) унвонигача бўлган ходимлар учун 50 ёш;

— милиция, ички хизмат полковниги унвони бўлган ходимлар учун 55 ёш;

— олий бошлиқлар таркиби учун 60 ёш.

Ўрта, катта ва олий бошлиқлар таркиби лавозимларида хизмат қилаётган ходимлар хизматни ўташ бўйича чегараланган ёшга етганларида заҳирага ва истеъфога бўшатиладилар. Лекин хизмат манфаати, сорлиги ҳамда ишга бўлган муносабати инобатга олиниб, уларга ички ишлар Вазири ваколати билан хизматда қолтиш муддати 5 йилгача узайтириб берилиши мумкин, аммо Вазирилик ўқув юрталарининг, илмий даражага эга бўлган ўқитувчи ва профессорларига хизматда қолдириш муддати яна 5 йилгача узайтириб берилиши мумкин.

Ички ишлар идоралари 20 йил қилиб белгиланган.

Б. БУКСИНБАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ ШТБХХ бошлиғи, ички хизмат майори.

САВОЛ: Ўз хизмат бурчини ўташ вақтида жиноятчилар билан курашда ҳалок бўлган ёки ногирон бўлиб қолган милиция ходимлари учун қандай имтёзлар берилган?

Б. ХУДОЙНАЗАРОВ,
милиция лейтенанти.

ЖАВОБ: Хизмат бурчини ўташ чоғида ҳалок бўлган ёки ногирон бўлиб қолган милиция ходимларининг имтиёзлари куйидагилардан иборат:

1. Хизмат бурчини ўташ чоғида ҳалок бўлган милиция ходимларининг онла-аъзолари уй-жой тақсимлашда имтиёзлардан фойдаланадилар («Совет милицияси ҳақида» ССЖИ Қонунининг 17 ва 19-моддалари, 1991 йил 6 март).

2. Уларнинг оила аъзолари яшаб турган, доимий ҳисоб пропискада бўлса, уй-хонадон (ташкilot, муассасаники бўлса ҳам) шахсий ҳисобланади ва текин хусусийлаштириб берилади (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 19 августдаги «Уй-жойларни хусусийлаштириш муносабати билан кам таъминланган аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича қўшимча тадбирлар»).

3. Ҳалок бўлганларга ўз вақтида тобут, қабри устига ёдгорлик қўйиш кўзда тутилган («Ҳарбий хизматга мажбур бўлган ССЖИ ИИВ оддий ва бошқалар таркиби ходимлари, ССЖИ, ДХҚ ва ССЖИ Мудофаа Вазириликнинг ишчи ва хизматчиларини ҳарбий йигинга чақирилганда ҳалок бўлганларнинг оила аъзоларига имтиёзлар ҳақида» ССЖИ ВК 1990 йил, 14 февралдаги 161-сонли Қарори).

4. Хизмат бурчини ўташ чоғида касалланиши натижасида 1-гурух ногиронлиги берилган ССЖИ ИИВ оддий ва бошлиқлар таркиби ходимларига дам олиш уйи ёки санаторийларга бериладиган йўлланмалар ўрнига, уларнинг хоҳишларига кўра икки йилда бир марта пул

берилиши кўзда тутилган (ССЖИ ВК 1988 йил 28 январ кундаги 185-р. Фармойиши, ССЖИ ИИВ 1988 йил 10 феврал кундаги 23-сонли буйруғи).

5. Давлат сугурта идоралари томонидан:

а) хизмат ўташ чоғида (ҳарбий йигин) ҳалок бўлганда ёки хизматдан (ҳарбий йигин) бўшагандан сўнг бир йил мобайнида олинган жароҳат (контузия), касалланиш натижасида вафот этганда унинг меросхўрларига (меросхўрлик ҳуқуқини тасдиқлайдиган гувоҳномани тақдим этилган тақдирда, республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 7 йиллик миқдорига;

б) сугурталанган шахс хизматдан бўшагандан сўнг 1 йил мобайнида унга хизматни ўташ (ҳарбий йигин) билан боғлиқ бўлган ногиронлик белгиланганда;

1-гурух ногиронига — ушбу банднинг «а» кичик бандида назарда тутилган тўловларнинг 75 фоизи;

2-гурух ногиронига — 50 фоизи;

3-гурух ногиронига — 30 фоизи миқдорига.

в) сугурталанган шахс хизматни ўташ (ҳарбий йигин) даврида оғир жароҳатланганда — ушбу банднинг «а» кичик бандида назарда тутилган тўловларнинг 20 фоизи ва энгил жароҳатланганда 10 миқдорига сугурта пули тўлайдилар (Ўзбекистон Республикаси Вазирилик Маҳкамасининг 1994 йил 26 январдаги 38-сонли қарори).

С. ҚОДИРОВ,
ИИВ ШТБХХ бўлими бошлиғининг ўринбосари, ички хизмат подполковниги.

Жиной ҳангомалар ОДАМХҲР

Киров тергов ҳибсхонасида одамхўрликда шухба қилинаётган 26 ёшли Р. сақланмоқда.

Ҳозирча Р. томонидан гўштини овқатга ишлатиш мақсадида битта одамни ўлдиргани тасдиқланди. Бу воқеа доимий турадиган жойи йўқ Р. ўғирлик билан шугулланиб юрган Киров шаҳрида юз берган. Бир кун наркотик мастлик ҳолатида бир хотинни ўлдирди. У ўзи одам оёқларидан шўрва тайёрлаган гулхан ёнида ухлаб ётганда ушланди.

ЭЧКИГА ИЧИРМАНГ

Новосибирск ҳайвонот боғидаги бурама шох эчкининг ўлимига арок сабаб бўлди. Бир номатълум шахс кечаси кириб ҳайвонот боғидаги эчкининг оғзига арок қуйган. Боғ директорининг айтишича, кейинги ойда иккита аянчли воқеа содир бўлган. Биринчисида маймуннинг думини кесиб олишди, иккинчисида маст одам айиқ катагига кирди. Айиқ мастнинг қўлини узиб ташлади.

ЁШГИНА ТОВЛАМАЧИЛАР

Екатеринбургдаги китоб дўконига ўн ёшлар чамасидаги бир бола касса аппаратида 100 сўм чек уриб чиқиб кетди. Сотувчилар ҳайрон қолдилар. Бироқ, болакайнинг галати қилиги устида узоқ бош қотиришга тўғри келмади. Тушлиқдан кейин дўконнинг тижорат бўлимига бошқа бола кириб чек узатди. Чекдаги рақамга «ноль» қўшилганди.

О. ФАРМОНОВ тайёрлаган.

ЭЪЛОНЛАР

Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек туманидаги 208-комплекс-мактаб томонидан **Алексей Александрович Бушуев** номига берилган АУ 307756 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли;

1993 йилда Тошкент шаҳрида 69-ўрта мактаб томонидан **Саодат Бахромовна Машрабова** номига берилган АУ 305231 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

- Кўчириб босишда «Постда»дан эканлигини кўрсатиш шарт.
- Мақолада келтирилган рақамлар, фактлар ва бошқа маълумотлар учун, шунингдек, очик эълон қилиниши мумкин бўлмаган маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади.
- Муаллифнинг мулоҳазаси таҳририят фикрига мос тушмаслиги мумкин.
- Қўлёзмалар таҳлил қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000021. Буюртма Г — 814, 40.768 нусхада босилди. Ҳажми — 2 босма табоқ. Босилиш — офсет усулида. Босишга топшириш вақти — 19.00. Босишга топширилди. — 19.00.

ТЕЛЕФОНЛАР: муҳаррир — 39-70-40, муҳаррир ўринбосари — 39-77-23, масъул котиб — 59-29-66, муҳбирлар бўлими — 59-20-92, умумий бўлим — 59-21-21.
Обуна рақами — 64615.

Муҳаррир
Зокир ОТАЕВ
МАНЗИЛГОҲИМИЗ:
700029, Тошкент,
Наврўз кўчаси, 1.